

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerinim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

Pred konferenco nevrščenih v Colombu

Smo na pragu najbolj pomembnega dogodka letošnjega leta. Tako sodba nedvomno pritiče bližnji konferenci nevrščenih držav v Colombu. Ves mesec avgust bo dejansko potekal v znamenju tega dogodka.

V čem so prvine pomembnosti, že pete zapovrstne konference nevrščenih držav?

Predvsem bo to doslej eden izmed najbolj močnih zborov neodvisnih držav, ki jih pomni zgodovina mednarodnih odnosov. Več kot 80 polnopravnih članov nevrščenega gibanja se bo zbralo v Colombu z vseh delov sveta. Če k temu številu dodamo še mnogotera osvobodilna gibanja, pa tiste države, ki sicer ne sodijo v krog nevrščenih, bodo pa navzoče Lodisi kot opazovalci ali pa gostje, potem gre dejansko za zbor, ki ga po številu lahko presega edinole vsakoletna skupščina Združenih narodov. Značilno je, da so izrazile željo biti navzoče na konferenci v Colombu kot gosti tudi nekatere države, ki sicer pripadajo blokovski zvezam, denimo Romunija, Portugalska in druge, kar izpričuje pomen nevrščenega gibanja in njegove vloge v sodobnem svetu.

Prav zato se ni čuditi, če svet s pozornostjo pričakuje, kaj bo prinesla konferenca v Colombu. Čas, v katerem gredo nevrščeni v Colombo, nikakor ni ugoden ne zanje ne za celotne mednarodne odnose. Mednarodni položaj je zelo zapleten in slednji dan odkriva nove zaplete. Zarišča napetosti, ki nenehno ogrožajo mir in ustaljenost po svetu, ne le da ne ugašajo, pač pa se nevarno razraščajajo, pa se nova še pojavljajo. Kar oziroma se na območje, ki nam je zelo blizu — Sredozemlje. Tu bi lahko rekli, da ena kriza rojeva drugo. Izraelsko-arabski spor nikakor ne gre z mrtve točke, nasprotno, najprej se mu je pridružila ciprska kriza in zdaj še kriza v Libanonu.

Po vietnamski vojni se je stanje v jugovzhodni Aziji pomirilo. Toda osiše napetosti ni izginilo, samo premaknilo se je niže proti Indijskemu oceanu, ki postaja čedalje bolj nevarna točka blokovskih in drugih nasprotij in tekme za vplivna območja. Odtod se vleče sklenjena veriga nasprotij čez Perzijski zaliv na Sredozemlje. Odtod na jug Afrike in še čez tja na obširno območje Latinske Amerike. Na vsej tej črti obstaja nenehna nevarnost, da si bodo prišli naravnost in interesov velikih sil, kar vnaša nemir, negotovost in kar je huje, grozi, da se posamezni spori spremenijo v širše spopade.

Ali vzemimo popuščanje med velikimi silami. Tudi tu je zavladal zastoj, čeprav se veliki zavedajo, da se popuščanju ne morejo odpovedati, če ne bodo atomske vojne. Toda popuščanje zajema zgolj medblokovske odnose, zgolj in predvsem odnose med velikimi silami, sega samo na posamezna področja. Nekaterih pa se povsem izogibljajo, recimo razorožitve, vsem ko veliki atomski sili prisegata na politiko popuščanja. Prav ob tem silovito tekmujeva v spopolnjevanju oborožitve. Razorožitvena pogajanja pa so v zastoji in se ne premaknejo nikamor.

Nič boljše ni na področju mednarodnih gospodarskih odnosov. Neizpodbitno dejstvo je, da so vsa dosedanja prizadevanja, da bi ublažili, če ne že odpravili prepada med bogatimi in revnimi, bila jalova, ta prepada se nezadržno poglablja. To pa vnaša splošno napetost, negotovost v mednarodno življenje, sproža krize in napetosti, spodbuja težnje močnejših, da si podrejuje šibkejših in podobno. Prizadevanja za preusmeritev mednarodnega gospodarskega gibanja v pozitivno smer so ostala brez uspehov, kar se je pokazalo tako na pariških pogovorih med razvitimi in delčami v razvoju kot na zasedanju UNCTAD, telesa Združenih narodov, ki naj skrbi za gospodarski razvoj sveta.

Kot je bilo pričakovati, je senat izglasoval zaupnico Andreottijevi enobarvni vladi. Do proglavitve rezultatov glasovanja je prišlo z veliko zamudo: najprej so morali sejo prekiniti za več kot eno uro, ker je neznanec po telefonu sporočil, da so podkralnik bomba v palači Madama, nato pa se je začelo pri pretevanju glasov. Razprava o zaupnici se je zaključila z repliko predsednika vlade, ki je ostro zavrnil mislovski poskus izsiljevanja z jasne profilašično izjavo, v

Nevrščeni bodo v Colombu soočeni z vsemi temi problemi. Njihov cilj in namen je poseči tvorno v razreševanje vse obsežne mednarodne problematike, ne toliko z rešitvami kot s stvarnimi sklepi in predlogi.

Nevrščeni sprejemajo in pozdravljajo popuščanje med velikimi silami. Toda nečje držati križem rok spričo nepopolnosti tega popuščanja. Če hoče svet res imeti kaj od popuščanja, potem ga je treba izvzeti iz ožkih blokovskih okvirov in ga razširiti na vse dele sveta. Popuščanje ne more ostati zgolj na področju političnih odnosov, obseči mora vsa področja, predvsem področje razorožitve, kajti brez tega ni varnosti na svetu. Razorožitev pa ni zadeva samo velikih sil, pač pa vseh držav sveta, zato naj Združeni narodi kot svetovna organizacija vzamejo v pretres vprašanje razorožitve. Pobuda za to bo izšla iz Colomba.

Prav tako bodo v Colombu opozorili svet na vso nevarnost kriznih žarišč po svetu in prinesli stvarne predloge o reševanju teh žarišč na tudi zahtevo, da se mednarodna skupnost nemudoma loti reševanja tih žarišč, če ne, da bo mir še bolj na trhljih nogah.

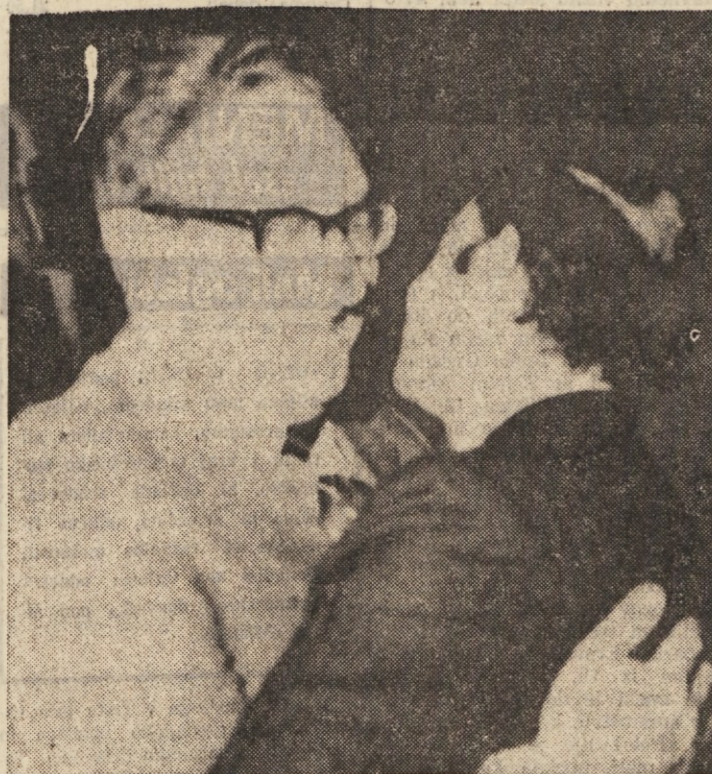
Tisto, kar sodi med poglavitna vprašanja vseh nevrščenih držav, vseh dežel v razvoju in kar čedalje bolj neumljeno trika na zavest tudi razvitih držav, pa je nujnost spremembe mednarodnega gospodarskega reda. Prav to vprašanje bo osrednja točka vseh razprav v Colombu. Rešitev gospodarskih vprašanj sodobnega sveta nevrščeni ne vidijo v zapiranju dežel v posamezne skupine, niti ne v spopadanju med bogatimi in revnimi, pač pa v skupnem prizadevanju vseh držav sveta, da odpravijo nevrščeno neskladje v gospodarskem položaju posameznih delov sveta.

Nevrščeni prihajajo v Colombo z mnogoterimi lastnimi zelo težkimi problemi, prihajajo pa tudi obsežni z mnogoterimi pritisliki od zunaj z namenom, da bi delo konference usmerjali tako, kot je všeč tej ali oni strani. Konferenca v Colombu bo zato morala še bolj strmiti vrste nevrščenih, da enotni postanejo tudi močnejši. Enotni v različnosti, kajti vse, kar bo do sklenili, ne bo sad ne pritiska te ali one vodilne sile v gibanju, ker je ni, pač pa demokratične razprave, dogovora in soglasja.

Ni dvoma, da bo peta konferenca nov korak naprej v razvoju in krepitevi nevrščenega gibanja, kot so bile vse doslej.

DRAGO KOŠMRLJ

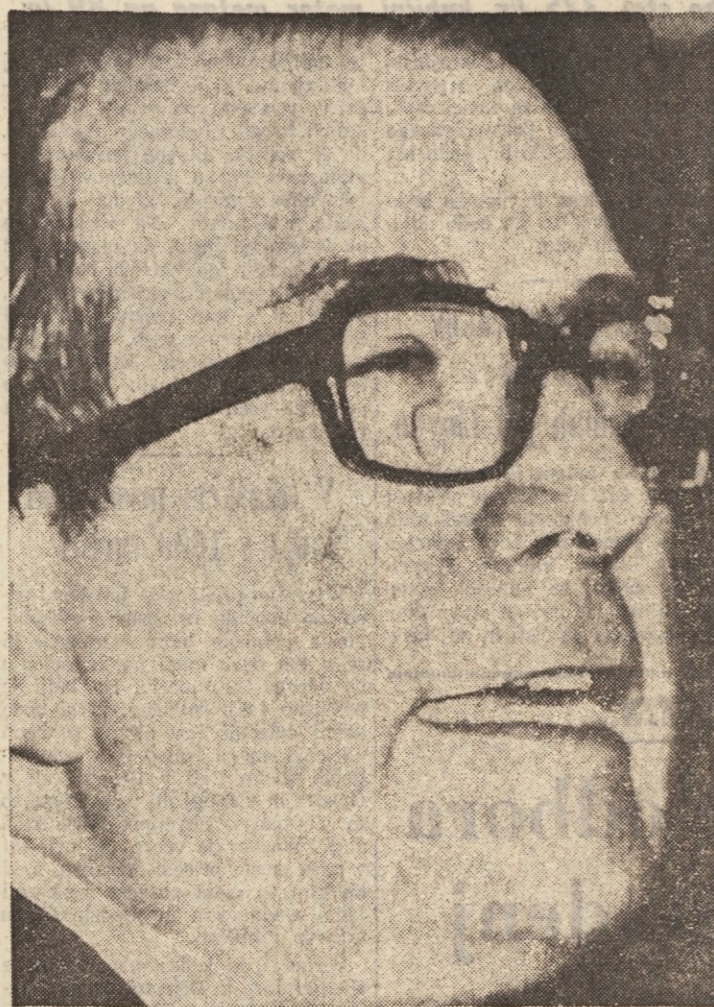
Kissinger v Teheranu

Objem med iranskim finančnim ministrom Hushangom in ameriškim državnim tajnikom Kissingerjem ob koncu njihovih pogovorov v Teheranu. Kissinger se je sestal tudi s šahom Pahlavijem. (Telefoto ANSA-UPI)

DANES

kateri je odločno izključil možnost, da bi mislovci lahko kakorkoli sodelovali v procesu razvoja italijanske republike. Mednarodni Rdeči križ je sporočil, da so vse reševalne akcije, katerih cilj je odpeljati ranjence iz obleganega taborišča

Predsednik vlade Giulio Andreotti

DESNIČARSKI OSTROSTRELCI STRELJALI NA RANJENCE

Rdeči križ za nedoločen čas odložil evakuacijo ranjencev iz El Zaatarja

Pristranska verzija falangističnega radia - Italijanska pobuda pri zastopnikih Sirije in Libanona

BEJRUT, 6. — Evakuacijo ranjencev iz palestinskega taborišča Tal El Zaatar, ki se je danes zjutraj spet začela, so na vrat na nos prekinili, ker so falangistični ostrostrelci, ki se skrivajo na hrih ob taborišču, začeli streljati na ranjence in na osebe Mednarodnega rdečega križa, pri čemer je bil ranjen eden od šoferjev, drugi pa so se morali skriti pod tovarnjake. Do incidentov je prišlo prav v trenutku dokajšnje zmešnjave na nogometnem igrišču, ki služi kot baza za evakuacijo. Na igrišču je prišlo namreč nekaj družin, ki so prošle predstavnika Rdečega križa, naj jih odpelje iz tega pekla. Palestinski gverilci pa na osebe Rdečega križa so jim morali obrazložiti, da to ni mogoče, saj predvideva sporazum samo izpraznitve ranjencev.

Po vesteh iz palestinskih krogov je danes taborišče Tal El Zaatar zapustilo približno 90 oseb, ki so jih pripeljali v bolnišnico v zahodnem delu Bejruta z dvema rešilnicama

avtomata, s štirimi tovarnjaki in z enim osebnim avtom. Podatki so sicer neuradni tudi zaradi zmešnjave, ki je zavladala po streljanju desničarskih ostrostrelcev. Poročajo, da so falangisti začeli tudi nekatere ranjence.

Desničarski radio, ki ga nadzoruje pripravi predsednika Frangija, daje o streljanju v taborišču Tal El Zaatar popolnoma različno in pristransko verzijo. Na nogometno igrišču naj bi namreč prišlo nekatere libanonske družine, ki naj bi jih Palestinci držali kot talce. Zato so Palestinci baje začeli streljati in pri tem ranili tudi nekatere predstavnike Mednarodnega rdečega križa. Desničarski radio trdi tudi, da je med 400 osebami, ki so jih do sedaj odpeljali iz taborišča Tal El Zaatar, samo 25 ranjencev, medtem ko so drugi gverilci, ki se tako skušajo rešiti. Te vesti pa so v nasprotju s pričevanji, ki prihajajo iz bolnišnic in ki govorijo o hudo ranjenih osebah. Danes so npr. pripeljali iz El Zaatarja v bolnišnico tudi osebnico s hudo krvavitvijo ter več otrok, ki so popolnoma onemogli od žeje.

V Zenevi so na sedežu Mednarodnega rdečega križa danes sporočili, da so trenutno vsa prizadevanja, da bi rešili še nekatere ranjence iz obleganega taborišča odložili, saj je operacija za evakuacijo postala preveč nevarna. Rdeči križ poziva vse strani, naj omogočijo odhod civilistov iz Tal El Zaatarja, kjer v nečloveških razmerah živi 30 tisoč oseb, od katerih je 2000 hudo ranjenih in so obojeni na smrt, če ne bodo v kratkem deležni potrebne nege.

Italijanski zunanji minister Forlani je sprejel danes na ločenih avdicenah sirskega veleposlanika Al Sarafa in libanonskega veleposlanika Maruša. Gre za pogovore, ki sodijo v okvir italijanskih prizadevanj, pravi glasnik italijanskega zunanjega ministrstva, da bi izrazili vsem zainteresiranim stranem italijansko za skrbjenost ob razpletih tragičnih libanonskih dogodkih. Italija meni, da je treba spoštovati neodvisnost in ozemeljsko suverenost Libanona in da si treba prizadevati za odpravo sedanjih nesoglasij v tem delu Sredozemlja.

Maroški obisk v Jugoslaviji

BEOGRAD, 6. — Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je danes v Kuparih pri Dubrovniku sprejel maroškega državnega tajnika za informacije, ki je kot osebni odposlanec kralja Hasana II. obiskal Jugoslavijo. Državni tajnik Taib Benhima je Bijediću izročil poslanico maroškega suverena za predsednika Tita, nato pa sta izmenjala mnenja o najpomembnejših narodnih vprašanjih, zlasti o bližnji konferenci voditeljev nevrščenega sveta v Colombu. Namestnik zveznega tajnika za zunanje zadeve Lazar Mojsov je pa v Beogradu sprejel grškega veleposlanika v Jugoslaviji Economidesa. Ta mu je izročil poslanico grškega premiera Karamanlisa za predsednika Tita. Sporočili so, da

VEČ KOT ENO URO PREKINJENA SEJA V PALAČI MADAMA

V napetem ozračju zaradi napovedi atentata senat izglasoval zaupnico Andreottijevi vladi

Rezultat glasovanja: 136 za vlado, 17 proti in 69 vzdržanih - Zapletljaji tudi pri štetju glasov - Andreotti zelo odločno zavrnil izsiljevanje MSI - Glasovalne izjave

RIM, 6. — V ozračju napetosti je senat danes zvečer izglasoval zaupnico Andreottijevi enobarvni vladi. O rezultatu glasovanja seveda ni bilo nobenega dvoma, za napetost pa je poskrbel neznanec, ki je telefonsko obvestil uredništvo rimskega levičarskega dnevnika «Paese sera», da so v palači Madama podkralnik bomba. Sejo senata, kjer so bile v teku glasovalne izjave, so morali prekiniti za več kot eno uro; medtem ko je policija pregledovala poslopje. Ko so ugotovili, da o bombi ni bilo sledu, so sejo nadaljevali.

Kmalu potem pa se je spet začelo, in sicer pri pretevanju glasov, tako da je minilo celih 40 minut, preden je predsednik Fanfani lahko sporočil izid. Od 220 prisotnih senatorjev je za vlado glasovalo 136, proti 17, vzdržalo pa se jih je 69.

Za vlado so glasovali samo demokratični ter predstavniki Gornjega Poadija in Doline Aoste, predstavniki KPI, PSI, neodvisne levice, PRI, PSDI in PLI pa so se vzdržali. Poleg mislovec sta proti vladi glasovala še predstavnik neodvisne levice Lelio Basso in Giuseppe Melis, ki zastopa sardinsko akcijsko stranko.

Da bi omogočili Andreottiju, da prejme zaupnico, so mnogi izmed senatorjev, katerih stranke so se odločile za vzdržanje, morali zapustiti dvorano in znižati tako kvorum prisotnih, drugi predstavniki istih strank pa so morali ostati v dvorani, kajti v nasprotnem primeru ne bilo več legalnega števila in bi bila seja senata neveljavna.

Pred glasovanjem je predsednik vlade Andreotti odgovoril 14 senatorjem, ki so posegli v razpravo. Največje pričakovanje je seveda vladalo za tisti del govora, s katerim je Andreotti odgovoril na zahtevo mislovec, ki so skušali od njega izsiliti antikomunistična zagotovila. Ze v jutranjih urah so vidni predstavniki PSI in KPI obiskali Andreottija in zahtevali od njega, naj zelo jasno in odločno zavrne mislovsko spekulacijo, češ da bi morali v nasprotnem primeru glasovati proti vladi, ki bi tako ne prečela zaupnice.

Andreotti jih ni razočaral. «Moje sklicevanje na ustavodajno skupščino — je dejal — ni imelo samo sentimentalnega pomena, ampak je tudi pomenilo izključitev vsakršnega sodelovanja sil, ki na kakršenkoli način spominjajo na fašizem, v procesu demokratičnega razvoja Italije.» Predsednik vlade se je tudi spomnil ocene, ki jo je dal De Gasperi še leta 1948 o mislovcih in o monarhistih (tedaj še niso bili združeni v isti stranki), po kateri «ko bi jim pustili proste roke, bi ti spet prisilili Italijo, da koraka z nacističnim korakom». Danes lahko po novim te besede — je dejal Andreotti — če se je namreč kaj sprejelo v našem zadržanju, se vse, kakor ni spremenilo na boljše. Pod vašimi zastavami — je še dejal Andreotti — predstavnikom skrajne desnice — korakajo danes osebe, ki jih sodna oblast dolži hudih kaznivih dejanj in prevratniških mrež. Nič čudnega torej, če so mislovci sklenili glasovati proti Andreottiju: to so sklenili na sestanku parlamentarne skupine v senatu, kjer pa so bili vse prej kot soglasni. Kar šest od petnajstih senatorjev MSI je namreč bilo za to, da bi se kljub vsemu vzdržali.

Sicer pa je Andreotti zavrnil tudi obtožbo o nekakšnih skrivnih dogovorih s komunisti in dejal, da mora biti edinole parlament sedež, v katerem bi 630 milijonov zvišale na 600 milijonov dolarjev.

IZ ICMESE BI MORALI TAKOJ ODPELJATI VSE KEMIČNE SPOJINE

Sevesu sedaj grozi nevarnost uhajanja smrtonosnega cianida

Minister za zdravstvo Dal Falco o možnosti terapevtskega splava za nosečnice z zastrupljenega območja - Padec delnic družbe «Roche»

MILAN, 6. — Najbolj kočljivo vprašanje, ki si ga postavljajo tako prebivalci onesnaženih krajev, kot zastopniki oblasti je, kakšne bodo posledice dioksina, ki je zastruplil del Brianze. Gre za negotovost, ki izhaja predvsem iz dejstva, da v Italiji niče ne ve nič točnega o delovanju te strupene spojine, čeprav so o tem problemu zadnje čase pisali mnogi tuji znanstveniki. Zanimivo je, da se ukvarja s tem vprašanjem, je izšla na Švedskem in obravnava posledice ameriškega posega v Vietnamu. Njen avtor, ameriški botanik Arthur Westing, omenja celo vrsto poskusov in podatkov o dioksinu, ki slonijo v glavnem na posledicah, ki jih imajo še danes kemične spojine, ki so jih Američani trosili po Vietnamu. Med drugim ugotavlja, da dioksin ostane dolgo časa v prsti, v nekaterih primerih se je po dveh letih ohranilo v prsti še 63 odst. dioksina.

Danes zjutraj ponovno obožilo oblata, ki so jih sprejeli tako na vsedržavni kot na deželni ravni. Dal Falco se je ustavljal pri zdravstvenem stanju nosečnic ter izjavil, da ob lastni obveščujo, da bodo dali ženskam na razpolago vse potrebne informacije ter vso zdravniško oskrbo pri ugotavljanju posledic dioksina, da bi lahko odgovorno sklepale o možnosti terapevtskega splava. Strupeni oblak, ki je onesnažil velik del Brianze je kvarno vplival tudi na delnice kemijskega velikanja «Roche», s katerim je povezana družba Gioioudan, lastnica Icemesse. Njene delnice so namreč na ženevski borzi izgubile mnogo na vrednosti.

Krog tovarne Icemesse so lovske oblasti prepovedale vsako obliko lova. Prepoved velja za nedoločen čas in bo ostala v veljavi, dokler bo obstajala nevarnost za ljudi ali živali. Danes popoldne bi moralo biti srečanje med zastopniki tovarniškega sveta Icemesse in vodstvom tovarne. Do srečanja ni prišlo, ker so oba ravnatelja Paola Paolletija in Erwiga Zwehla, ki sta doslej bila v hišnem priporu v poslopju tovarne, premeštili v zapor v Desio. Pogovor bi moral zadevati izpraznitve kemičnih snovi iz tovarne, ki bi se morala pričeti v ponedeljek, po vsej verjetnosti se bo začel zavelek za dan ali dva.

Položaj na območju, ki ga je onesnažil strupeni oblak je bil danes predmet razprave tudi v senatni komisiji za zdravstvo. Poročal je

vlade poudaril tudi najtesnejšo povezavo, ki mora obstajati med vlado in parlamentom, še posebno v položaju, kakršen je današnji. Andreotti se ni dolgo ustaval ob programu svoje vlade, kateremu pa je dodal pomembno novo točko: vlada si bo prizadevala za hitro revizijo konkordata, ki ga je treba uskladiti s časom ter zajamčiti versko svobodo in mir.

V glasovalnih izjavah po Andreottijevem govoru so predstavniki vseh strank potrdili že znana stališča. Bufalini (KPI) je med drugim dejal: da bo nova vlada lahko zaživela samo po zaslugi vzdržanja komunistov, ter dodal, da KPI pričakuje, da bo vlada dostavljala svoje sposobnosti v reševanju dramatičnih problemov države. Edina pot, ki jo ima vlada, pa je da se zateče k svobodni parlamentarni dialektiki, iz katere bo kmalu jasno izšla potreba po novi večini in novi vladi, ki bi na jasn način sponela na sodelovanju vseh demokratičnih in antifa-

šističnih sil in bi vključevala tudi KPI.

Predsednik senatne skupine PSI Cipellini je utemeljil vzdržanje socialistov z dejstvom, da nova vlada ne rešuje osrednjega problema italijanske krize, ki zadeva politična ravnovesja. Vsekakor pa mora nova vlada pomeniti jasno mejo med dokončno zaprti politično sezono in nekim novim obdobjem, ki ga mora označevati konec diskriminacij do levice. Vsekakor — je zaključil Cipellini — bi PSI takoj prešla v opozicijo, če bi se KD še vedno izmikala izbiram in bi se skušala ponovno zateči v imobilizem.

Končno je podpredsednik senatne skupine KD De Vito ugotovil, da je sedanja vlada sad nujno ker ni bilo drugih alternativ. Priznal je, da v sedmi zakonodajni dobi ni mogoče vladatai, ne da bi upoštevali mnenja komunistov, dodal pa je, da je to prav tako mogoče brez KD ali proti nji.

CANDIDA CURZI

PO DOGOVORU MED KPI, PSI, PSDI IN PRI

Kmalu tudi v Rimu komunistični župan

Levičarski občinski odbor bo verjetno vodil tajnik rimske federacije KPI Petroselli

RIM — Luigi Petroselli, tajnik rimske federacije komunistične partije, bo po vsej verjetnosti novi riski župan. Komunisti, socialisti, socialdemokrati in republikanci so namreč dosegli dogovor o novem občinskem odboru, ki ga bodo sestavljali predstavniki KPI, PSI in PSDI, medtem ko se bodo predstavniki PRI vzdržali glasovanja in na ta način omogočili sestavo levičarske uprave. Dogovor, ki je političnega in programskega značaja, bo moral še odobriti vodstva posameznih strank. Prav tako je se vedno v teku sestanke za dolžitev oseb, ki bodo sestavljale novi odbor. Vsekakor pa bi moral biti župan komunist, saj ima KPI v Rimu relativno večino.

KPI je sicer predlagala sestavo take večine, ki bi vključevala tudi krščansko demokracijo, ki pa je kmalu zapustila pogajanja. Štiri stranke, ki so dosegle sporazum o sestavi levičarske uprave, pa so poudarile, da «puščajo odprta vrata» krščanski demokraciji za morebiten vstop v odbor. KD pa se medtem še ni odločila, ali naj odločno preide v opozicijo, ali naj sprejme ponudbo ostalih strank.

Prav ta «odprtost» do KD pa je sprožila kritike radikalne stranke in proletarske demokracije. Predstavnica slednje v občinskem svetu Luciana Castellina je dejala, da se bo njena stranka vzdržala, ker ne gre za pravi levičarski odbor, kakršen je bil na premier sestavljen na delzi Laci, pač pa za nekakšno prehodno rešitev v pričakovanju obnove dialoga s KD.

V Kampaniji pa so danes dosegli sporazum med vsemi strankami ustavnega loka za novo deželno upravo. Po dogovoru bo novi predsednik deželnega sveta komunist, podpredsednika pa en socialist in en demokratin. Deželni odbor, ki mu bo predsedoval demokratin (pripadnica levi struji «base») Gaspare Russo, pa bo sestavljalo šest predstavnikov KD, trije PSI, dva PSDI in eden PRI. KPI ne bo sodelovala v odboru.

Mehikanci o slovenski manjšini na Koroskem

CIUDAD MEXICO, 6. — Napredni mehiški časnik «El Dia» je objavil komentar, v katerem ostro obseja nedavno sprejeti avstrijski zakon o pretežanju manjšin kot revizijo avstrijske državne pogodbe in popuščanje sovinitičnim in velikomestnim silam. Narodnostne manjšine v svetu živijo v različnih razmerah, piše «El Dia». V državah, kjer spoštujejo njihove pravice, so lahko most med sosednjimi državami. Vendar pravice manjšin v mnogih državah flagrantno kršijo. To se je zgodilo tudi s slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji. Takšno ravnanje avstrijskih oblasti je kršitev listine Združenih narodov in predvsem kršitev dogovora evropske konference o sodelovanju in varnosti v Helsinkih.

«El Dia» navaja zgodovinska dejstva o Slovencih in Hrvatih v Avstriji. Poudarja njihov velik delež v boju proti nacizmu ter opozarja, da njihove pravice zagotavlja avstrijska državna pogodba, ki med drugim prepoveduje vsakršno protimanjšinsko dejavnost sovinitičnih organizacij. Žal so, kot piše komentator Oscar Palma, sovinitične in velikomestne sile v Avstriji storile vse, da bi ta pogodba ostala mrtva črka na papirju. Ofenziva proti manjšinam je posebej močna v zadnjih tednih. Avstrijski parlament je sprejel zakone, ki spodbujajo pravice Slovencev in Hrvatov ter grejo v korist revanšističnim organizacijam. Razumljivo je, da v Avstriji protestirala, ugotavlja «El Dia» in pristavlja, da je ta protest obramba mednarodnih sporazumov in korist mednarodnega razumevanja. Ugedri mehiški časnik ob koncu opozarja, da je treba omogočiti sovinitične in militaristične sile, ki — kakor potrjuje zgodovina — začenojajo za majhnimi napadi in se nato, če jih pravčasno ne ustavijo, lotevajo večjih in ostrejših udarcev.

Vlada posreduje v sindikalnem sporu poljskih delavcev

RIM, 6. — Minister za delo Tina Anselmi je sprejela danes zjutraj sindikalne predstavnike poljskih delavcev in s tem začela poskus posredovanja za rešitev dolgotrajnega spora o obnovitvi delovne pogodbe okrog podružnice milijona delavcev. Predstavnica vlade bo v kratkem sprejela še predstavnike delodajalcev, ki so združeni v Confagricoltori, nato pa bo že prihodnji teden, verjetno v ponedeljek ali torek, sklenila oba strani.

SKUPŠČINA V DVORANI TRGOVINSKE ZBORNICE

Sinoči so izvolili upravne organe medobčinskega konzorcija za prevoze

Za predsednika skupščine je bil izvoljen komunistični predstavnik Willer Bordon, za predsednika upravnega sveta pa republikanec Arnaldo Rossi

Včeraj med skupščino medobčinskega konzorcija za prevoze.

Po več mesecih zastoja se je sinoči končno sestala skupščina medobčinskega konzorcija za prevoze, ki naj bi prevzel težko dediščino tržaškega občinskega podjetja Acegat in preosnoval javni prevoznik sektor. Z izvolitvijo predsednika skupščine ter predsednika in članov upravnega sveta, oziroma upravnega sveta konzorcija in končno z odobritvijo začasnega pravilnika, so predstavniki občin sinoči premaknili z mrtve točke to perečo vprašanje, ki se je zaradi političnih nesporazumov vlečilo tako dolgo.

Za predsednika skupščine, ki ima precejšnje, predvsem kontrolne pristojnosti, je bil izvoljen komunistični predstavnik in podžupan miljske občine Willer Bordon. Komunistična skupina, ki ga je predlagala za predsedniško mesto, je to svojo izbiro utemeljila z dvema razlogoma: prvič, da se z izvolitvijo komunističnega predstavnika poudari novo razmerje sil v italijanski politični stvarnosti in teža te stranke, drugič pa da se z izvolitvijo miljskega predstavnika poudari pripravnost in teža manjših občin v medobčinskem konzorciju. Bordon je bil izvoljen z glasovi komunistov, socialistov in republikancev.

Na predsedniško mesto upravnega sveta konzorcija je bil izvoljen republikanec Arnaldo Rossi. Njegovo kandidatura so podprle krščanska demokracija ter laične stranke, medtem ko so se komunisti in socialisti vzdržali z utemeljitvijo, da predhodna pogajanja med strankami niso privedla do ustreznih sporazumov. Za ostale člane upravnega sveta so bili po predhodnih dogovorih izvoljeni Geri za KPI, Romano za PSD, De Gavarido in Zannarich za KD, Forbert za PSDI in Trebbi za PLI. Blažajnske posle naj bi po sklepu skupščine vodila Tržaška hranilnica. V ta namen je skupščina pooblastila novoizvoljenega predsednika, da nadaljuje stike s to bančno ustanovo.

Zasedanje skupščine medobčinskega konzorcija za prevoze, ki je bilo v dvorani trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò, se je začelo v znamenju precejšnje negotovitosti in napetosti. Dejstvo, da ni bil dosežen sporazum z pogajalnimi strank, kar so komunistični in socialistični predstavniki sinoči tudi poudarili v svojih posegih, je ustvarilo lahko vzdušje, ki bi med glasovanjem lahko privedlo do novega, daljšega zastoja in bi se vprašanje uresničitve konzorcija spet zavleklo v nedogled. Kot znano, so skupščino konzorcija ustiliše že pred dobrimi štirimi meseci ter imenovali za začasnega predsednika odbornika tržaške občine Orlando (KD). Skupščina bi se bila morala po tej prvi fazi sestati v krajšem roku, medtem pa so nastale spremembe na tehnični politični ravnanosti v tržaški občini in pokrajini. Zrušile so se nekdanje večine in stranke so sile sbozi vrstne preverjanj, iz katerih se niso izkristalizirala jasna razmerja in htenja. Posledica je bila, da so vprašanje konzorcija, kot sicer številna druga vprašanja, začelo zamrzovati.

S sinočno izvolitvijo upravnih organov ter z odobritvijo začasnega pravilnika, ki se zaenkrat naslanja na pravilnik Acegat, se nekako zaključuje druga faza. Konzorcij čaka sedaj številne naloge, odgovornosti in bremena. Prvo breme je prevzem skrajno deficitarnih računov občinskega podjetja Acegat, ki se bo tako rešilo prevoznega sektorja, tistega, ki ga je tudi najbolj bremenilo. V krajšem roku bo moral upravnih svet sprejeti nov pravilnik, ki ga bo izdelala posebna komisija. Skratka z medobčinskimi konzorcijem bi se moral začeti proces preosnove prevozne službe.

O tem je sinoči na kratko spregovoril predsednik skupščine Bordon v svojem zahvalnem nagovoru, ki je naglasil potrebo po drugačnem, bolj demokratičnem načinu upravljanja javnih služb s prevozi v prvi vrsti. Potem ko je omenil nekatera ključna vprašanja, ki se jih bo moral konzorcij lotiti (na primer vprašanje težkega deficita podjetja Acegat in druga), je predsednik Bordon poudaril, da mora javna ustanova vzpostaviti tudi nov, bolj odprt in demokratičen odnos z vsemi plastmi ljudskih množic ter si zagotoviti stvarno sodelovanje prebivalstva. Pri tem je omenil tudi odnose do slovenske narodnostne skupnosti, kateri je treba tudi v tem okviru zagotoviti vse pravice.

● Načelniki deželnih svetovalskih skupin ustavnega loka so poslali ministru za delo Tini Anselmijevi telegram, v katerem jo opozarjajo na hude gospodarske in družbene posledice, ki bi jih lahko povzročili zastoj

pogajanj za obnovu delovne pogodbe poljskih delavcev. Zato vabijo ministra za delo, da bi čimprej posegel pri sprtih straneh, da bi obnovili pogajanja in jih tudi pozitivno rešili.

Sen. Fanfani septembra na uradnem obisku v F-JK

Predsednik senata Amintore Fanfani je sprejel vabilo o uradnem obisku Furlanije - Julijske krajine, ki mu ga je poslal predsednik deželnega sveta Arnaldo Pittoni. Med obiskom si bo predsednik senata tudi ogledal področja, ki jih je prizadel majske potrese, da bi se tako najbolje pripravil na hude probleme, ki taborje prebivalstva in o nujnosti obnove. Do uradnega obiska naj bi prišlo v septembru.

Medtem bo v nedeljo dopoldne Fanfani v Gorici prisotvostval proslavo ob 60. obletnici vstojanja italijanske vojske v mesto, popoldne pa se bo razgovarjal s predsednikom deželnega odbora Comellijem in Pittonijem o najnujnejših problemih potresnega območja.

V ponedeljek bo Fanfani neuradno obiskal potresno področje v Furlaniji.

Gradbena podjetja za sodelovanje pri obnovi Furlanije

O poteku obnove prizadetih potresnih področij so razpravljali, tudi predstavniki vodstev gradbenih podjetij Furlanije-Julijske krajine, ki so včlanjeni v pokrajinska in dustrijska združenja Confapi. Na seji so izrazili pripravljenost za sodelovanje z odgovornimi organi pri obnavljanju porušenihi vasi.

JUTRI NA ČAVEN

TRADICIONALNI IZLET OPENSKIH PARTIZANOV

Še danes prijave izletnikov z osebnimi avtomobili

Kot smo že javili, ima jutrišnji izlet openskih partizanov na Čaven posebne programske točke, ki ne pridejo v postev pri drugih izletih. Naj omenimo eno, ki se nam zdi zelo pomembna: po odhodu izletnikov na naša prva postaja Štanjel. Tam se bomo pred spomenikom padlih poklonili, položili vence in se spomnili tistih openskih partizanov, ki so padli v okolici Štanjela v času narodnoosvobodilne borbe. Pot bomo nadaljevali do Ajdoševine, kjer smo nadaljevali odpočili in nato mahnjati naravnost h koči na Čavnu. Tam nam bo posebna ekipa (ki je odptovalna že danes pokrbela prvi prizigek, potem se bo življenje izleza odvijalo približno kot vsako leto z različnimi točkami. Mnogi bodo imeli priložnost, da se do kosila podajo na Kucej in še kam drugam, saj je tam nešteto izletniških točk, kjer se naučijo svežega zraka in lepote Trnovskega gozda.

Opozarjamo vse izletnike, posebno tiste, ki potujejo z avtomobili, da je še danes čas da se vpišejo, ker drugače jim ne bomo mogli prikradeti hrane. Priporočamo vsem, da si prinesejo pribor.

Poziv učiteljem

Didaktična ravmateljstva osnovnih šol na Tržaškem vabijo začasne učitelje z imenovanjem za nedoločen čas, da si čimprej ogledajo sezname za prestop v stalež (nadsstevilni), ker poteče čas za prizive 15. avgusta. Seznanji so na oglasni deski šolskega skrbništva v Trstu. Dokončno in brez priziva bodo objavljeni 31. avgusta.

Donat Cattin o krizi tovarne Calza Bloch

NA ZADNJI POLETNI SEJI DEŽELNEGA SVETA

Zastarelo pojmovanje odbora problemov šolskih gradenj

Izglasovan zakon o ustanovitvi izrednega tajništva za obnovo potresnega področja

Deželni svet je v zadnjem dnevu poletnega zasedanja odobril dva zakonska osnutka, ki sta bistveno važna za našo deželo in sicer z zakonski osnutek o šolskih gradnjah in o ustanovitvi izrednega tajništva za obnovo področja, ki jih je prizadel potres. Nedvomno je politični pomen teh dveh osnutkov tak, da so bila izvajanja deželnih svetovalcev kar se da natančna in programatična. Zakonski osnutek o šolskih gradnjah je bil na dnevnem redu že prejšnje seje, a so ga zaradi odsotnosti odgovornega odbornika za šolstvo Mizuza prenesli. Da ne bi prišlo do zapletljajev, je obolevalec odbornika nadomestil predsednik deželne odbora Comelli. Na ta račun je marsikateri svetovallec izrazil svoje pomisleke, najbolj polemični pa je bil liberallec Trauner. Svetovallec Volpe, (PSD) je podčrtal, da obdnostvo za šolstvo nasprotuje kolegialnimi šolskim organom, ki so izraz volje italijanske vlade. V deželnem merilu je KD do sedaj zavzela najreakcionarnejša stališča: šolskega načrtovanja ni in je proti vsaki novosti v pojmovanju šole kot selekcije. Danes se je to spreminilo, dovolj zgovoren dokaz je uvedel k zakonskemu osnutku sve-

tovalca KD Pesela, s katerim se socialisti v celoti strinjajo. Besedilo zakonskega osnutka pa dokazuje, da je šolstvo v naši deželi le neobojna sirta, je v zaključku med drugim izjavil svetovallec Volpe. Podobne misli je izrazil komunistični svetovallec Donadel, ki je podčrtal, da ta zakonski osnutek pomeni nazadovanje v vsem, kar je dežela do sedaj pozitivnega naredila za šolstvo po zaslugi bivših odbornikov Giusta in Volpeja. V odgovoru je predsednik deželne odbora Comelli skušal prikazati kritike odborniku, kot rezultat članka v nekem milanskem časopisu, kjer je odbornik zahteval bolj avtoritativno šolo. Prav tako je Comelli zavrnil vse kritike glede delovanja odborništva. Pri končnem glasovanju so bili proti osnutku socialistični in komunistični svetovalci, medtem ko so se glasovanja vzdržali svetovalci PLI, MF in MSI.

V popoldnevnih urah se je nadaljevalo delo deželnega sveta: Na dnevnem redu je bila odobritev zakonskega osnutka, ki ustanavlja izredno tajništvo za obnovo potresnih področij. Že prvi posegli deželnih svetovalcev so dokazovali nam, da se prouči celoten zakon do vseh podrobnosti. Prav tako so svetovalci prešli meje obravnave zakonskega osnutka in se poglobili v analizo političnega stanja v deželi in v državi. Socialistični svetovallec Zanfagnini je prešel v ožjo analizo problemov, ki nastajajo z ustanovitvijo izrednega tajništva. Podčrtal je nevarno pojmovanje deželne odbora, ki ima ustanovitev tega organa, kot edino sredstvo za rešitev vseh problemov obnove. Ni pa znana politična usmerjenost tega tajništva, prav tako so neznanji kriteriji obnove. Med drugim je zahteval, naj bo odgovoren za ta organ predsednik deželne odbora Comelli. V zaključku je podčrtal še hujo birokratizacijo celotne deželne uprave in ustanovitve nekega dvojnika: deželne odbora. Komunistični svetovallec Zorzenon se je strinjal s pozitivnostjo osnovne ideje zakonskega osnutka, izrazil pa zaskrbljenost in se s tem pridružil socialistom, glede končnih ciljev slednjega. Po odgovorih svetovalcev krščanske de-

nihih bankah že zbrali potrebni denarni sklad, s katerim naj bi zagotovili nadaljevanje začasnega poslovanja tovarne družbe Bloch vse do 20. septembra. Na ta način naj bi tudi dali stečajnemu skrbniku možnost, da izplača medse ustulbenec podjetja Bloch. Minister za industrijo je Stopperju tudi zagotovil, da se na ministrski ravni nadaljuje proučevanje načrta za pospešitev proizvajalne dejavnosti v obratih Calza Bloch.

Zasluzen počitek modernih nomadov

V tem prvem tednu avgusta se je žele marsikateri Tržačan odpraviti na poletne počitnice, drugi pa bodo to storili v prihodnjih dneh. Mestne ulice se tako iz dneva v dan bolj praznično in mesto bi postalo pustno, da ga ne bi pozivili številni turisti iz drugih krajev Italije in predvsem

SPET POVIŠANJE CEN DOBRIN NAJŠIRŠE PORABE

Na seji pokrajinskega odbora za cene odobrili podražitvi metana in mleka

Liter pasteriziranega mleka bo stal 325 lir, kubični meter metana pa 89 lir

Podražitev metana in mleka sta bili glavni točki, o katerih so razpravljali na včerajšnjem sestanku pokrajinskega odbora za cene.

Podražitev metana je predlagalo občinsko podjetje Acegat. Slednje je utemeljilo svoje zahteve z določili, ki jih je izdal medministrski odbor za cene. Po posvetovanju z občinsko upravo in v pričakovanju, da tržaška občina podrobno prouči celoten problem, se je odbor za cene odločil za začasno podražitev metana, in sicer za 3 lire za kub. meter (od 86 na 89 lir) za mesečne porabe do 25 kub. metrov in 4 lire (od 60 na 64 lir), za porabe nad 25 kub. metrov mesečno. Acegat je predlagal, naj bi podražili metan za 6, oziroma 8 lir.

Na povišanje cene mleka je vplival sklep, ki so ga sprejeli na deželnih ravni, da se poviša njegova odkupna cena. Tako so pred kratkim povišali ceno mleka v hlevu za 25 lir liter (od prejšnjih 185 na 210

lir). V zvezi s tem je pokrajinski odbor za cene odločil, da se poviša prodajna cena mleka za enako vsoto 25 lir. Litrski zavoj pasteriziranega mleka bo tako stal 325 lir, pollitrski pa 165 lir.

Nove cene mleka in metana bodo stopile v veljavo, ko jih bodo objavili v uradnem listu.

Federacija pomorščakov za razčiščenje afere o podkupninah pri Lloyd

Pokrajinska federacija pomorščakov CGIL, CISL in UIL je v zvezi z afero o nekaterih nezakonitih postopkih pomembnih funkcionarjev tržaškega Lloyda, katerim je preiskovalni sodnik že odposlal sodni poziv, zahtevala, naj se stvar čimprej popolnoma razčišči in naj kriv-

ce tudi pravično kaznujejo. Ob tej hudi zadevi, ki je naletela na ogorčenje v vseh pomorskih in sindikalnih krogih, federacija ugotavlja, da je vodstvo Lloyda povsem pravilno ravnalo, ko je imenovalo preiskovalno komisijo, ki naj bi poiskala vse krivice. Na vsak način pa federacija meni, da mora Lloyd o zaključkih, do katerih bo prišla komisija, seznaniti najširšo javnost, da bi si s tem ponovno priboril popolno zaupanje vseh. Da bi prispevala k razčiščenju afere, se bo federacija pomorščakov avtonomno poslužila vseh sredstev, ki so ji na razpolago.

V tržaškem pristanišču ladja s 1600 turisti

V tržaško pristanišče je včeraj popoldne priplula britanska prekoceanska priplula ladja «Oriana», ki se v teh dneh mudi na križarjenju po Jadranskem morju. Na ladji je približno 1.600 potnikov, ki si bodo danes ogledali Trst ali pa se bodo udeležili enega izmed treh pripravljanih izletov: ali v Benetke ali v Gradec in v Ogled ali pa v Postojno in v Opatijo. Poveljni ladje kap. J. F. Wachter je včeraj ob prihodu v naše mesto priridel sprejem, med katerim so člani posadke razkazali ladjo novinarjem in predstavnikom krajevnih oblasti.

«Oriana», ki je last plovnice družbe «Peninsular & Oriental Steam Navigation Company», meri kar 245 m, njena širina znaša 30,5 m, nosilnost pa je 41.910 ton. Njena posadka šteje 80 članov. Zaradi tolikšne dolžine je pristala na VII. pomolu.

Britanska ladja bo Trst zapustila danes ob 19.30, njena prihodnja etapa pa bo Neapelj.

Tržačana z jadrnico «Amebo» živa v Pulju

Tržačana Sergio Martini in Arminio Scarzia, ki sta v nedeljo zjutraj z jadrnico «Amebo» odplula iz miljskega portiča in za katerima od lakrat ni bilo več sledu, sta živa in zdrava v Pulju. Ko sta namreč po radiu in četretk zvečer slišala, da sta njuni družini v skrbah, sta se takoj oglasila in vse pojasnila. Kot so domnevali, ju je v nedeljo popoldne res zajela morna nevihta, ki jim je odnesla rešilni čoln, a kljub temu sta srečno prispela do Pulja.

VČERAJ NA TRŽAŠKIH CESTAH

V TREH PROMETNIH NESREČAH NEKAJ OSEB HUDO RANJENIH

Na trbiški cesti dostavno vozilo s ceste v drevo

Zaradi zelo kaotičnega prometa je včeraj na cestah tržaške pokrajine prišlo do vrste hudih prometnih nesreč, v katerih je bilo ranjenih več oseb, da o veliki gmotni škodi na avtomobilih sploh ne govorimo.

Prometna nesreča z najhujšimi posledicami se je pripetila na Trbiški cesti blizu trgovine s pohištvo «Lanza» in sicer nekaj pred 17. uro. Dostavno vozilo vrste fiat 238 z bolonjsko registrsko tablico, last podjetja SITE, v katerem so bili trije delavci, ki so se vračali iz Tržiča, je v nekoliko čudnih okoliščinah zavozilo s ceste. Po pričevanju nekaterih ovidencev, naj bi dostavnomu vozilu sledil neki avtomobil, ki mu je zatrobil. Šofer dostavnega vozila, 32-letni Marcello Kobout iz Ul. Vivaldi 4, čer je umaknil bolj na desno, pri čemer je izgubil nadzorstvo nad avtom ter zavozil s ceste v drevo. Avtomobilist, ki mu je sledil, pa naj bi nadaljeval svojo pot, ne da bi se ustavil. Kobout si je pri trčenju v drevo zlomil levo stegno in piščal in je zadobil več poškodb po vsem telesu. Na ortopedski oddelki splošne bolnišnice so ga sprejeli s prodno okrevanja v tleh do štirih mesecev. V dostavnom vozilu sta se peljala še 22-letni Iginio Ghezda iz Ul. Pratelto 5 in 55-letni Antonio Nesich iz Ul. dell'Erica 12. Prvi si je zlomil desno ramo in nekaj reber in se bo moral na ortopedskem oddelku zdraviti vsaj dva meseca, drugi pa se je laže odrgnil in bo ozdravel v enem tednu.

Druga prometna nesreča se je pripetila na Fernetičih pri križišču za Repentabor. Iz povsem nepojasnjene razlogov je s fiatom 850 s ceste zavozila in trčila v drevo 34-letna bolničarka Ernestina Plesnik por. Ubaldini iz Ul. Sorgente 9. Ta pa je imela le dovoljenje za vožnjo v spremstvu, ker še ni opravila izpita. Poleg nje je sedela njena 57-letna mati, upokojenka Marcella Plesnik por. Papadopulo iz Ul. Molino a Vento 11. Prva si je zlomila levo nadlahtnico in si je poškodovala desno koleno. Okrevala fo v 10 do 30 dneh. Druga si je zlomila desno nadlahtnico in je zadobila več lažjih poškodb. Na ortopedskem oddelku se bo zdravila dva meseca. Poleg njiju je bila v fiatu 850 14-letna Laura Ubaldini, ki se je le laže odrgnila.

Nazadnje naj omenimo še 75-letno upokojenko Ermenegildo Depangher vd. Ubaldini iz Ul. Dante 1 v Miljah, katero je na križišču Ul. Ginnastica z Ul. Timeus s fiatom 500 povozil 26-letni Luigi Silli iz Ul. Maier 12. Zenska, ki si je zlomila levo nadlahtnico, je prečkala cesto na prehodu za okevala z zeleno lučjo na semaforu. Okrevala bo v 10 do 30 dneh.

GOSPODARSKA ZADRUGA V BAZOVICI
priredi
DANES, 7. IN JUTRI, 8. AVGUSTA
LJUDSKO ZABAVO S PLESOM
Priridev bo na združnem vrtu v središču Bazovice. Ples bo na novi plošči. Igral bo orkester SUPERGROUP.
Bogata izbira jedi na žaru.

Ce greste na dopust v Jugoslavijo, lahko dobite
PRIMORSKI DNEVNIK
v skoraj vse letoviške kraje.
Za 14 dni stane Primorski dnevnik 1.300 lir.
Prosimo Vas samo, da nas pravočasno obvestite, kdaj odpotujete in istočasno, kdaj se vrnete.
O vsaki spremembi bi želeli biti obveščeni vsaj en teden prej.
Uprava in uredništvo
PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Včeraj - danes
Danes, SOBOTA, 7. avgusta
KAJETAN
Sonce vzhde ob 5.56 in zatone ob 20.26 — Dolžina dneva 14.30 — Luna vzhde ob 18.27 in zatone ob 3.14.
Jutri, NEDELJA, 8. avgusta
MIRAN

Vreme včeraj: Najvišja dnevna temperatura 24,8 stopinje, najnižja 16,5, ob 19. uri 22,2. Zračni pritisk 1020,2 mb pada, nebo malo oblačno, vlaga 51-odstotna, brez vetra, morje malo razgibano, temperatura morja 21,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
Dne 6. avgusta se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa so 3 osebe.
Umrli so: 82-letna Eleonora Gorlatto vd. Dagri, 85-letna Italia Stermiz vd. Valli, 74-letni Federico Matelich.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13 do 16 ure)
Rossetti - Emili, Ul. Combi 19; Al Samaritano, Trg Ospedale 8; Neri, Ul. Dante 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 3.30)
All Alabarda, Ul. dell'Istria 7; Gri-golon, Alla Minerva, Trg V. Giotti 1, Ai due Mori, Trg Unità d'Italia 4.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure, tel. št. 732-627
V prepražnicnih in prazničnih dneh dneva in nočna služba deluje nepretgoma od 14. ure prepražnicnega dne do 7. ure dneva po praznikih. To velja za zavarovance INAM, INADEL ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-6466

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 6. 8. 1976

Ameriški dolar: debeli drobni	835,50 / 830,-
Funt sterling	1496,-
Švicarski frank	335,80
Francoski frank	166,50
Belgijski frank	20,20
Nemška marka	327,50
Avstrijski šiling	45,90
Kanadski dolar	830,-
Holandski florint	308,50
Danska krona	133,-
Švedska krona	184,-
Norveška krona	145,-
Drahma: debeli drobni	21,50 / 22,-
Dinar: debeli drobni	44,- / 44,-

MENJALNICA vseh tujih valut

Mali oglasi
UVOZNO - IZVOZNO podjetje v Milanu nudi mlademu, vojaščinu prostemu, komercialistu ali fantu z vsaj srednješolsko izobrazbo, ki obvlada srbohrvaščino in nemščino, odlične finančne in razvojne možnosti. Ponudbe na: Oglasi oddelku Primorskega dnevnika pod si-fro «Milano».

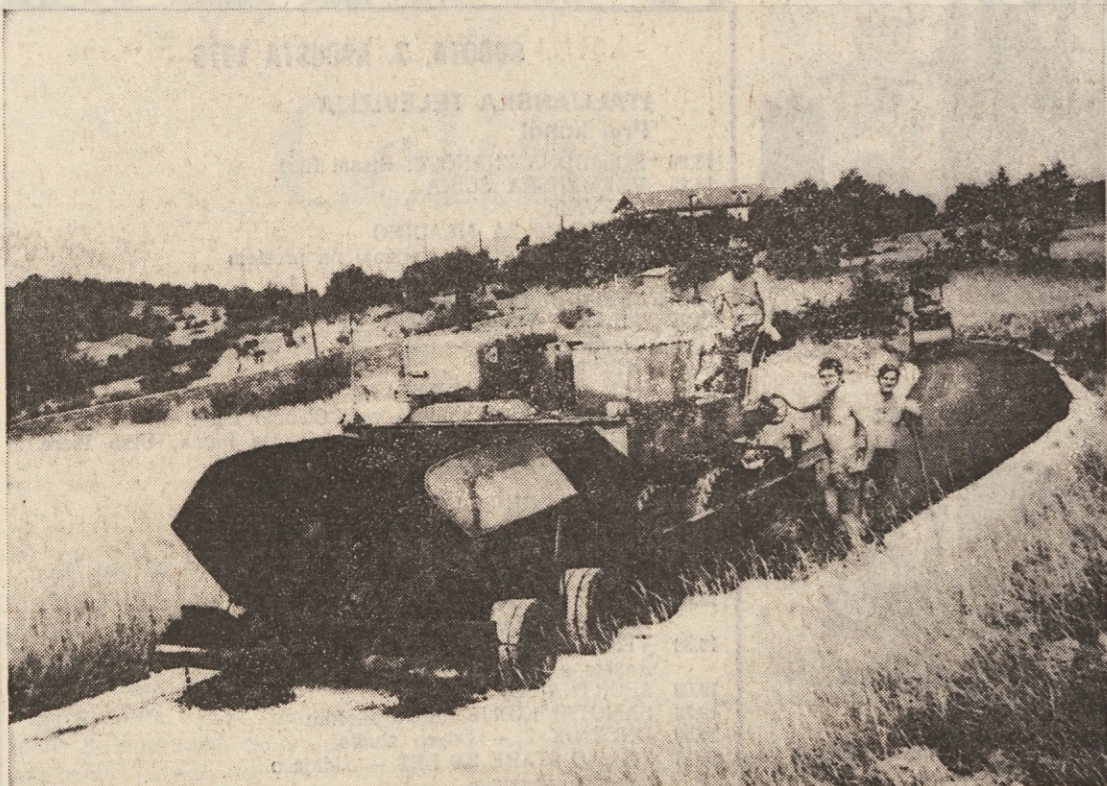
IZLETI

SPDT vabi vse planince, da se jutri, 8. avgusta, udeležijo planskega mitinga na Močilih pred Erjavčovo kočjo na Vršču. Zbrališče in družabnost je ob 11. uri po jugoslovanskem času pred kočjo. Vljudno vabljeni.
LEKARNE V OKOLICI
Boljunc: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčinje: tel. 211-001; Prosekt: tel. 225-141; Božje polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Se-sljan: tel. 209-197; Zavrje: tel. 213-137; Milije: tel. 271-124.

Ob smrti našega člana Rafaela Flega izreka PD Ivan Grbec v škodnjem sorodstvu svoje sožalje.

Vabimo vas, da obiščete
XXVI. MEDNARODNI GORENJSKI SEJEM V KRANJU
od 6. do 16. avgusta
VELIKA IZBIRA BLAGA ŠIROKE POTROŠNICE IN KMETIJSKE MEHANIZACIJE
Sejem je odprt od 9. do 19. ure
Od 19. ure do polnoči pester ZABAVNI PROGRAM S PLESOM

Po asfaltni cesti do Mačkolj

Po dogovoru med dolinsko in miljsko občinsko upravo so pred dnevi pričeli z urejevanjem in asfaltiranjem ceste (na sliki), ki preko hriba Dolga krona povezuje Mačkolje z žavljami. Cesta je dolga približno tri kilometre in pol in je v glavnem spjelana po dolinski občini. Za ureditev in asfaltiranje omenjenega cestnega predela se je potegovala predvsem čimilnica «Aquila», ki je dala na razpolago del potrebni sredstev.

IZREDNA LJUBEZEN MLADENIČA IZ PRAPROTA DO ZEMLJE

Pri 8 letih se je naučil cepiti pri 19 je že posadil nad 2000 trt

Edy Kante se bavi še s sadjarstvom in ob prostem času zbira metulje

Ko smo pred skoraj mesecem dni sledili ustnim izpitem na naših višjih srednjih šolah, smo na znanstvenem liceju zabeležili zanimiv primer, ko si je dijak, poleg dveh obveznih predmetov, še sam izbral poseben predmet — prirodopis —, na vprašanja iz katerega je nato odgovarjal, in v okviru tega predmeta pripravil na 35 tipkanih straneh dolg referat o vinogradništvu. S svojimi tehtnimi in izredno točnimi odgovori nas je vse, priloznostne poslušalce in profesorje izpraševalne komisije, povsem prevzel, tako da se je v nas vsilil dvom ali je mogoče, da je pridobil vse svoje znanje izključno iz suhoparnih učbenikov.

S strojem lahko cepi več tisoč trt na dan.

Ne, komaj 19-letni Edy Kante iz Praprota si ni pridobil vsega znanja samo iz knjig. Slednje je sad njegove skoraj popolne vdanosti naši zemlji, njegovega neposrednega stika s trtami, s katerimi se je začel baviti že v letih, ko se drugi otroci še brezskrbno poigravajo s sovrtniki. Trto je Edy vzljubil že v ranih letih, in tudi ob pogovora, ki smo ga večerjali z njim, verjetno najmlajšim vinogradnikom iz naših krajev, je bilo razvidno, da si želi ta stik z zemljo in njenimi sadovi še naprej ohraniti in ga, če mu bo to uspelo, še oplemenititi z novimi tehnikami, z novimi prijemi.

Medtem ko nam je prijazen Edy razkazoval svojo njivo, ki si jo je sam uredil, sam zoral, in sam ogradil (da ne bi srne obiskovale njegovih trt), nam je povedal, da mu je veselje do vinogradništva posredoval oče Bruno, ko ga je pri komaj 8 letih naučil cepiti. To prvo cepljenje pa se ni posrečilo, ker — tako nam je rekel Edy — »oče ni imel prave žilce«. Prvi neuspeh pa ga ni potrl; nasprotno, začel je iskati vzroke neuspeha, spraševal je druge vinogradnike iz okolice o raznih načinih cepjenja, pozanimal se je pri šempoljskem učitelju. Medtem pa je sam poskušal: cepil trte, cepil česnje, cepil druga drevesa. Uspeh ni bil vedno velik, vendar rezanje trt mu je bilo največje veselje. Manj se je njegove vne me veselila mama, saj je morala večkrat krpiti srajce in majice, ki si jih je med cepljenjem strgal z britvico. No, sedaj je za mamo tudi te skrbi konec, kajti Edy si je pred kratkim kupil poseben stroj za cepljenje, s katerim lahko cepi tudi več tisoč trt dnevno.

V svojem izpopolnjevanju pa se mladi vinogradnik ni zadovoljil le z nasveti drugih kmetovalcev. Njegova radovednost in vna sta ga silili dalje, in tako se je na priporočilo prof. Pečenka srečal s stro-

kovnimi knjigami, ki obravnavajo vinogradništvo. Pred njim se je tedaj razprostril svet znanosti, svet zakonitosti, v katerega je takoj posegel. Kupil si je posebno aparaturo, s katero je vsak dan meril vlago, temperaturo, zračni tlak, da bi izmeril peronosporo, iz knjig se je naučil novih metod razmnoževanja sadja in še mnogo zanimivih stvari.

Ko se mu je zdelo, da še kar obvlada tehniko gojenja vinske trte, je sklenil, da si sam uredi vinograd. Šel je v Furlanijo, kupil 2000 sadik, jih cepil in nato sadil na svojo zorojo njivo. Ko nam je pripovedoval, kako je eno za drugim krival maja meseca trte vrste garranja s samo drobno zemljo, so se mu kar iskrale oči. Vendar se ni zadovoljil le s trtami; cepil je in nato sadil še 400 česenj, jabolk, hrušk, pa še fig, ki jih je sam razmnožil s podtaknjencem, orehov, kostanjev, lešnikov in tudi cipres, ki so za njega menda najlepša drevesa. Edy pa v prostem času rad lovi metulje in jih ima doma zbirko nad 100 različnih vrst. Da bi svojo zbirko še povečal, je letos sadil tudi metuljev cvet, ki rad privablja metulje.

Mladi vinogradnik iz Praprota nam je tudi povedal, da upa, da mu bo do 2000 trt, ki jih je sadil, uspešno vzkliko vsaj kakih 40 odstotkov, ki bi bile tako prve trte njegovega vinograda. Ko smo se po kolovozih in drugih vinogradih vračali proti njegovemu domu, nam je razkazoval kaj vse je v svojem mladem življenju že počepil in posadil, govoril pa je tudi o svojih načrtih, saj se misli vpisati na fakulteto za agronomijo, kjer bo nadaljeval na višješolski ravni svoj znanstveni študij.

Mi, ki smo videli kakšna je njegova ljubezen, njegova zavzetost in veselje do vinske trte in do sadjarstva in ki smo v uredništvu okusili njegovo črmino, smo prepričani, da bo tudi v tem povsem uspel.

Danes in jutri

V Zgoniku festival komunističnega tiska

Danes in jutri bo v Zgoniku festival komunističnega tiska, ki ga prireja sekcija KPI «Just Pegana». Danes ob 17. uri bo otvoritev, ob 21. uri dalje pa bo ples z ansambлом «Lojze Furlan». Jutri ob 9. uri bo mladinski slikarski ex tempore, ob 19. uri pa bo nastop pevskih zborov. Stedila bosta govora sen. Jelke Gerbec in pokrajinskega svetlovalca Stela Spadara. Ob 21. uri dalje bo ples.

V NEDELJO VOLITVE PREDSEDNIKA

O razpletu na pokrajini lahko samo ugibamo

PSDI in PRI za sodelovanje strank ustavnega loka, ki ga KD zavrta - Predčasne volitve?

Pokrajinsko vodstvo PSDI je na svoji seji odstranilo sleherni dvom, da bi se stranka lahko opredelila za levo upravo na pokrajini. Na tej seji je bila poražena skupina iz Trčija, ki je zagovarjala možnost posredne ali neposredne podpore levičarskim strankam in s tem za daljši čas izvolitev levičarskega predsednika in levičarskih svetovalcev. Odborniki so zavrnili tudi ostavko pokrajinskega tajnika Bianconija ter mu izrekli zaupnico.

Vodstvo PSDI se do krize na pokrajini obnaša precej farizejsko. Na eni strani spoznava potrebo po zagotovitvi stabilne večine na pokrajini, kar je mogoče samo z levo upravo, po drugi strani pa takšne uprave ne pomaga sestaviti. V svojem tiskovnem sporočilu stranka pravi da niti večina KD, PSDI in PRI (12 svetovalcev, niti večina KPI, PSI (11 svetovalcev) ne moreta zagotoviti normalnega vodenja pokrajinske administracije in da je takšen cilj mogoče doseči samo s široko enotnostjo vseh sil ustavnega loka. Ko stranka predlaga takšno rešitev že vnaprej ve, da je za demokratske nesprejemljiva vse dotlej, dokler bodo zagovarjali porazdelitev strank na oblastne in opozicijske.

Stranka se nadalje zavezuje, da bo delovala v smeri odstranjevanja vseh negotovosti, ki hromijo pokrajinski svet, ter pooblašča delegacijo PSDI, da v kratkem času ugotovi, če obstajajo možnosti enotnosti strank ustavnega loka pri vodenju pokrajine. Če takšna avtonomna odločitev PSDI ne bo rodila uspeha, ostaja še zadnja možnost, in sicer volitve.

Podobno stališče se je izoblikovalo v republikanski stranki. Tudi PRI hoče preveriti, če obstajajo možnosti za sestavo skupne uprave, vsekakor pa tudi PRI nasprotuje sestavi levičarske.

Včeraj zvečer se je delegacija PSDI sestala s KD in do tega trenutka nimamo podatkov s kakšnim izidom.

V goriških političnih krogih, ki dobro poznajo ozadje manevrov o koli pokrajine, napovedujejo kot zelo ladjedelnici zaskrbljujoče, pa se v nekaterih drugih obratih (Ansaldo, Safog, OMG) ubadajo z vprašanjem, kako zagotoviti dodatna naročila, kajti proizvodne možnosti še zdaleč niso izčrpane. Po mnenju sindikalnega vodstva so ob ustaljeni gospodarski krizi, lahko rečemo recesiji, prišlo na dan posledice načrtnega, načrtovanja — usmerjanja proizvodnje. Prav trziška ladjedelnica je očiten primer, ko so vsi razvojni usmerili samo v gradnjo ladjedelnice. Ozka specializacija je mogoča, če upoštevamo ekonomsko prakso, le v majhnih in srednjih podjetjih in še to v obdobjih razvoja, točneje skokovitega razvoja gospodarstva.

Pri gigantskih obratih, kakršen je trziška ladjedelnica, pa lahko postane tako usmeritev tudi nevarna. Trziška ladjedelnica se je tako zadržala skoraj brez naročil. Zaradi svetovne krize gospodarstva, ki naj bi jo povzročila naftna kriza (mnenja so o tem deljena) se je zmanjšalo tudi povpraševanje po novih ladjah.

Zmogljivost ladjedelnice je naenkrat preselila povpraševanje. Kupci imajo tako večjo možnost izbiranja in tudi možnost priitiska, da dosežejo ugodne cene in pogoje. Ob takih razmerah so se znašli v teki zvaževalno večji obrati, kakor je trziška ladjedelnica in to v državah, kjer je delovna sila bolj poceni. Pri tem velja omeniti, da so se v Trčiju usmerili predvsem na grad-

V TRČIU SO ZASKRBLJENI

BO NOVA TOVARNA ZDRAVIL PROIZVAJALA TUDI STRUPE?

Skrb za zdravo okolje pred industrializacijo za vsako ceno

Ali se bodo politiki in gospodarstveniki kaj koristnega naučili iz tragedije v Sevesu? Tako se vprašuje trziščani, ki jim bodo postavili v bližini velikansko tovarno za proizvodnjo zdravil švicarskega koncerna La Roche. Za to podjetje naj bi na področju med Trčijem in Štancem domu, nam je razkazoval kaj vse je v svojem mladem življenju že počepil in posadil, govoril pa je tudi o svojih načrtih, saj se misli vpisati na fakulteto za agronomijo, kjer bo nadaljeval na višješolski ravni svoj znanstveni študij.

Upati je, da se za primer s Sevesom bo ponovil. Za to pa bi morala jamčiti tudi trziška levičarska uprava. Ne smemo pozabiti, da je La Roche povezana s trdiko Givaudan, ki je lastnica tovarne Iemesa.

Razstava vin s pokušnjo v krminski kleti

Danes, jutri in pojutrišnjem prirejajo vinogradniki iz Brd in Posočja, ki so povezani z združno vinsko kletjo v Krmini, razstavo vin s pokušnjo. Danes je na programu razprava o vlogi združne kleti v poslovanju gospodarstvu ter o vlogi kmetijskih posojilnic pri razvoju kmetijskega gospodarstva; pričetek ob 19. uri. Jutri, v nedeljo ob 18.30 bodo zaplesali folkloristi iz Ločunca, praznovanje pa bodo sklenili v ponedeljek s tekmovalcem v tangu. Vsak večer bo ples. Postrežili bodo z najboljšimi vini in značilnimi furjanskimi jedmi. Na voljo bodo tudi siri, ki jih izdeluje mlekarina.

Predsednik republike Giovanni Leone se pridružuje proslavi, ki jo občinska uprava v Gorici proslavlja ob 60-letnici vkorajanja italijanske vojske. Svojo odločitev je sporočil pisno. V njem se spominja dogodkov iz prve vojne. Kakor smo že poročali, se bo prireditve v nedeljo dopoldne udeležil tudi predsednik senata Amintore Fanfani. Poveljstvo mestnih stražnikov poziva avtomobiliste, naj v nedeljo ne parkirajo svojih vozil na Trgu C. Battisti in na sosednjih ulicah, kjer bo proslava 60. letnice.

DEŽURNA LEKARNA V TRČIU Danes ves dan in ponoči je v Trčiju dežurna lekarna San Antonio, Ul. Romana 147, tel. 40-497.

ANTON PAVŠIČ DEVETDESETLETNIK

Ko sem se pred dnevi pogovarjal z upokojenim ravnateljem Antonom Pavšičem, skorajda nisem verjel, da ima možakar za sabo že devet križev. Ljudje si pač po svoje predstavljamo starost. Včasih pa nas taka srečanja presenetijo in prisilijo, da naše mnenje spremenimo.

S tem, da sem obiskal današnjega slavljenca, pa sem si naložil zelo težko nalogo, orisati dolgo življenjsko pot svojstvene osebnosti in predvsem izluščiti bistvo dobrega značaja, ki se skriva za malce čudnim videzom. Anton Pavšič je rodil 7. avgusta 1886 (še v prejšnjem stoletju, kakor rad sam poudari) v Lokah pri Kromberku, v revni družini cerkvenega kmeta Andreja in Ursule Trušnovce, kot zad-

nji izmed osmih otrok. Dve leti je guli šolske klopi v Kromberku, nato pa se je prepisal na ljudsko vadnico v Gorici. Stanoval je nekaj časa v Alojzijevehi, nato do konca gimnazije v Malem semenišču, kjer so ga vzdrževali »koraj zastoj, zaradi odličnega uspeha. Že od mladih nog ga je veselila matematika, zato se ji je posvetil na dunajski univerzi, kjer je poslušal tudi predavanja iz fizike in kemije. Živel je siromašno, kakor večina takratnih študentov. Včasih se je s skromno študentsko spomnil prof. Coronini-Kromberk. Tudi pred prvo svetovno vojno je zaprosil za suplentsko mesto na slovenskem učiteljski v Gorici, nato še na nemški gimnaziji, vendar je nova služba trajala le kratko. Ob božiču leta 1914 so ga vpoklicali v vojsko, ki mu je odnesla tri leta življenja in zapustila precej hude rane. Razpad Avstro-Ogrske je dočkal v arestu, kamor so ga vtnikli zaradi zveze z uporniki in armadi.

Po končani vojni si je z Jožefo Legiša ustvaril družino ter našel zaposlitev na idrijski gimnaziji. Idlja je trajala le kako leto. Novim oblastem so bili slovenski šolniki trn v peti. Vsak povod je bil dovolj dober za premeštnje, odpuštnice iz službe in drugo zapostavljanje. Z Budalom sta morala leta 1923 v Videm, nato v Gorico, kjer so bile spet težave za namestitev. Z velikimi težavami mu je končno uspelo opraviti izpit za poučevanje nemščine, na stalno namestitev pa je moral počakati še kakšno leto. Vse do konca druge svetovne vojne je poučeval na italijanskem industrijskem zavodu v Gorici. Ob obnovitvi slovenskih šol pa je z zadovoljstvom sprejel poučevanje na slovenskem učiteljski, leta 1947 pa na nižji strokovni šoli, kjer je tudi opravljal dolžnost ravnatelja vse do upokojitve leta 1956.

Kljub dolgoletnemu preganjanju in zapostavljanju pa se ni nikoli zaprl vase in zagnel. Ne pritožuje se niti nad beraško pokojnino, ki jo prejema za skopo število let stalne službe. Znal je ohraniti mladostno vedrino duha, ki je brez dvoma vplivala na celotno počutje, da se tudi pri devetdesetih počuti še pravi mladencu.

Trenutno živi s sinom in hčerka v Podgori. Zaradi malce čudne narave ga boste težko našli doma, saj veliko časa presedi v kavarni ob časopisih in revijah ali v pogovoru z mlajšimi kolegi in prijatelji. Če ga boste slučajno srečali, naj vas opozorim, da boste pri njem težko prišli do besede.

Ko sva se poslovalja, mi je zapoval, da je bil pred dnevi celo na izletu na Malem Lošinju. Sploh de dec in pol, ki resno računa na stotico!

Z mopedom v traktor

Do lažje prometne nesreče je prišlo včeraj v Mušu zaradi neupoštevanja prometnih predpisov. 17-letna Maria Grazia Braidot je pripeljala iz stranske ceste prav v trenutku, ko je mimo peljal traktor s prikolico, ki ga je upravljal Antonio Scorzian. Dekle se je prikolici ni ustavilo, zato je bilo tudi trenenje neizogibno. Posledice: v bolnici so dekle pridržali za 5 dni na zdravljenju.

Včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada ROJSTVA: Mara Puntin, Manuel Bon, Igor Damilano, Barbara Giardi, Sabrina Clagnan, Irene Montalvo, Ilario Moratto.

SMRTI: 86-letni upokojenec Gino Lapi, 60-letni Eugenio Missana, 73-letni upokojenec Mario Cislino.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Baldini, Korzo Verdi 57, tel. 28-79.

BOJ ZA NOVO DELOVNO POGODBO

POLJSKI DELAVCI DANES NA ŽUPANSTVU V GRADEŽU

Nepopolnjava Confagricoltura - Delavci odločeni nadaljevati boj do jeseni

Vodstvo sindikata poljskih delavcev FISBA — CISL se je zbralo v četrtek na sežudu v Trčiju, da bi razpravljalo o izvolitvi novega tajnika. Prejšnjemu je namreč potekal mandat. Ob upoštevanju trenutne stanja, se vedno so v teku pogajanja za obnovo pogodbe zavlekla do jeseni. Seveda bodo vsi stavkovne in druge akcije, ki so bile meje za posledico precejšnjo škodo v kmetijstvu, na našem področju predvsem v vinogradništvu.

LIPICA 1976 PROGRAM PRIREDITEV 7. in 8. avgusta 1976. DANES, 7. AVGUSTA 1976 MEDNARODNI JAHALNI TURNIR ob 8. in 15. uri VEČER DUNAJSKIH VALČKOV s plesnim ansambлом ZABE ob 20. uri. JUTRI, 8. AVGUSTA 1976 MEDNARODNI JAHALNI TURNIR s pričetkom ob 8. in 14. uri PLES z ansambлом DOBRI ZNANCI in pevčev BRA-COM KORENOM Med tednom igra za ples ansambel ZENIT s pevčev VLADOM SAMCEM. Prireditelj: KRAS - JADRAN n. sol. o. TOZD HOTELI, GOSTINSTVO IN KOBILARNA

POGOVOR Z DOBITNIKOM NAGRADE ZB NOB

MAKS ZADNIK: VELIKO PRIZNANJE BRKINSKEMU LJUDSTVU IN BORCEM

Pisec monografije Istrski odred pripravlja gradivo za še obsežnejša dela

Med dobitniki nagrad, ki jih je letos podelila ob Dnevu vstaje slovenskega naroda Zveza borcev NOB Slovenije, je tudi Maks Zadnik. Prejel je priznanje in nagrado za obsežno monografijo 'Istrski odred', iz katere objavljamo v podlistku daljše odlomke, ki bolj zanimajo naše čitatelje. O knjigi, iz katere objavljamo v podlistku daljše odlomke, ki bolj zanimajo naše čitatelje. O knjigi, iz katere objavljamo v podlistku daljše odlomke, ki bolj zanimajo naše čitatelje.

go o Istrskem odredu pa sem hotel obenem opozoriti vso slovensko javnost na Brkine, da se sproži akcija za pomoč k razvoju občine, ki je danes svoj velik prispevek v narodnosvobodilnem boju in je zaostalo ne po svoji krivdi.

To je bil glavni vzrok, da sem leta 1963 začel bolj intenzivno zbirati gradivo. Še leta 1966 pa se lotil pisanja knjige.

Tako mi je dejal Maks Zadnik in skoraj narekaval odgovore za navedbo pik in vejic, kot profesor. Pri tem pa podrobno opisoval nekatere dogodke, s točnimi datumi, imeni, notami, ki pa si jih nisem zapisoval, saj je vse zapisal v knjigi 'Istrski odred', ki obsega 1.000 strani.

Albin Bubnič

Niso mu všeč reklamne oddaje

PESCARA, 6. — Odvetnik Minucci, ki je delničar in pravni svetovalec radijske družbe 'Teledradiatica' v Pescari, je zahteval od sodišča, naj prepove delovanje prenosa koprskih televizije, ki deluje na Maielli. Odvetnik Minucci niso všeč reklamne oddaje tujih radiotelevizijskih postaj. Zelo verjetno pa odv. Minucci, kot zastopnik zasebne radijske družbe, skuša onemogočiti svoje konkurence. Te polemike se bodo v bodočnosti še bolj zaostrele. Primer koprskih radiotelevizijske je seveda svojstven.

PO PRIMORSKIH EMIGRANTSKIH KOLOVOZIH - TRETJI DEL

«Pazite se! Imate zveze s komunisti Pazite se, vi ste v državni službi!»

Strah je zlezal v vrhove emigracije - Vojno ozračje je utesnilo delo in pripravilo konec društva

XI. Kot delegata za kongres sva bila v družstvo 'Tabor' izvoljena član in tajnica Slavica Lenar.

Kongres je vodil dr. Čok. Ko so bila poročila pri kraju in je začela k besedi tudi jaz. Iz žepa sem potegnili s sviničnikom pisano resolucijo in jo prebral. Resolucija je govorila o primorskem in emigrantskem vprašanju in: njihovem reševanju. Postavila je, da primorsko vprašanje ni samo vprašanje Primorcev in Primorcev, prav tako ne samo njene emigracije niti samo Slovenije in Jugoslavije, ampak, da je to svetovno, mednarodno vprašanje, ki se bo reševalo v svetovnem merilu in s pravico primorskega ljudstva do samoodločbe. Resolucija je izzvala na kongresu vihar ogorčenja in protestov, protivzklikov in razburjenja.

V zmedbi nisem zapazil, kaj posebno veliko število pristavev in simpatizerjev. Nekaj naklonjenosti sem opazil le med istrskimi emigranti. Ko se je vihar končno legel, se kongres nadaljeval z delom. O resoluciji seveda ni bilo več besede.

Tako. Nekaj je počilo. Ozračje se je streslo in spet pomirilo, kako je sploh prišlo do te resolucije s tako vsebino, ki je bila doslej od Orjemovskih časov dalje popolnoma neznan? Predvsem moram priznati, da je bila resolucija čisto oseben izdelek in pridelek na lastnem zelniku. Od nikjer in od nikogar ni bila sugeriрана in podtaknjena. Tlela in nastajala je v meni od časov Orjemaja dalje in pod vplivom naukov Ivana Gentija in tovarišev. Njegov misli so počasi dozorevale v meni in končno buhnilo na dan v vsebini resolucije. Vse je bilo nekam podzavestno in ne glede na posledice, ki bi lahko nastale. Tudi o njem sestavljanju ni nihče vedel. Šele tik pred odhodom na kongres sem jo, na hodniku Boštjančevega stanovanja, kjer je bila tudi podprava slovenskega dela glasila 'Istra', pokazal Ivo Grahorju, ki sem ga zelo cenil in spoštoval. Grahor je zavedo prebral, a ni mrdnil ne bev ne mev. Bil je sila oprezen. Morda mu nisem bil povsem zanesljiv, morda tudi nedozorel za resne podvige. Drugi, ki je vedel za resolucijo je bila sodelegatka Slavica Lenar.

Na kongresu je bil še zadnji izvoljen za predsednika Zveze dr. Čok. Za tretjega podpredsednika je bil izvoljen dr. Jože Dekleva, v direktorij pa od Slovencev še France Gorkič, prof. Lojze Bizjak in dr. Srečko Mikuletič. Dr. Čermelj je prevzel publicistični odsek, dr. Branko Verčon organizacijsko propagandni in Rudolf Goluh ekonomski odsek. Marino Kalj pa je bil izvoljen v nadzorni odbor.

Ko sem se vrnil s kongresa v Ljubljano, me je že čakalo presenečenje. Dobil sem vabilo oziroma poziv, da se javim na stanovanje znane primorske in emigrantske veličine. Vabilu sem se odzval in se javil na stanovanje vabitelja. Toda nisem se ugenel še posteno vsteti na ponujeni stol, že me je stresel zadirčen glas gostitelja: Pazite se! Vi imate zveze s komunisti! Pazite se, v državni službi ste. Koj mi je bilo jasno, da je zlezal strah v vrhove emigracije. Toda kakih posledic nikoli ni bilo. Vse je tonilo v taktično pozabo. Iskra je vzplamtela in ugasnila. O poteku kongresa 'Istra' sploh ni poročala, objavila je samo listno izvoljeno vodstvo. Vse je pokrilo molk. Če bi stvar prišla v javnost, kdo ve kako bi se končala tako za eno kot za drugo stran?

Skrbno beležko o kongresu in resoluciji sem zaslédil šele po vojni v tiskani in le za interno uporabo izdani knjigi OK KPS o borbi Primorcev za svobodo. To mi je bil veselo presenečenje. Da je bil veselo presenečenje. Da je bil veselo presenečenje. Da je bil veselo presenečenje.

V družstvu smo spet zagrabili za delo, kot da se ni nič in nikjer zgodilo. Tedaj smo odprli prenovljen dom na Viču. Slavnosti so se udeležili številni zastopniki emigrantskih društev in državne oblasti. Sodeloval je društveni pev-

ski zbor, slavnostni govo pa je imel podpredsednik. Govoril je o preteklih sedmih letih, ko je dom pognal korenine in zrastlel. Govornik je dejal: 'Polagali smo opeko na opeko. Vsaka opeka v stavbi, vsaka zlica malte, vsak gib narejen delavnega človeka je bil narejen z mislijo in vero, da polagamo kamenček na kamenček k zgradbi naše boljše in nove bodoče družbe. To pesem samo peli pri delu prav vsi.' 9. decembra 1937 in še mesec dni zatem so se z odra Delavske zbornice v Ljubljani oglasili primorski in emigrantski glasniki slovenske proze in poezije. Društvo je pripravilo dva odlična recitacijska večera, na katerih so sodelovali pesniki in pisatelji: Ivan Pregelj, Josip Ribič, Janko Samedr, dr. Bogomir Magajna, Stano Kosovel, Vladimir Bartol, Ivo Gruden, Ciril Kosmač, Ivo Brnčič, Karlo Kocjančič, Jože Pahor, Albert Širok, Ivo Grahor, Angelo Cerkevnik in Silvester Škerlj. Bila je to res odlična revija primorske pesni in 'proze'.

Leto se je spet obrnilo in že je bil tu čas letnega društvenega obratuna. Redni letni občni zbor je bil pomlad 1938. Vodil ga je predsednik dr. Jože Dekleva. Poročila o delu je podal podpredsednik dr. Lado Božič. Važna je bila njegova ugotovitev, da se je kot emigracije v Jugoslavijo ustavi in da je opaziti vračanje emigrantov nazaj v domače kraje na zasede no ozemlje. To je pomenilo, da se razmere v Jugoslaviji in v svetu slabšajo. Ustavitev dotoka emigracije je bilo razvidno tudi iz podatkov iz doma na Viču. V preteklem letu je bilo samo še 11.000 prenočitev in izdanih 13.000 obro-

kov hrane, dočim je bilo v prejšnjem letu še 25.000 prenočitev in izdanih 24.000 obrokov hrane. Iz poročila je dalje razvidno, da se je ostalo notranje društveno življenje odvijalo nemoteno. Pevski zbor je imel enajst javnih nastopov, bilo je šest izletov, dramski odsek je uprizarlo igro 'Sin', v čitalnici je bilo na razpolago 28 popisov in revij, knjižnica pa je dočela 650 knjig. Članov je bilo 460. Odnosi med emigranti in domačini so se izdatno izboljšali, do bri so bili odnosi tudi s ostalimi emigrantskimi društvi, le z Zvezo so še obstajala trenja in napetosti. Poročevalec pa je posebno ostro napadel pasivnost primorske inteligence, ki je se decela umaknila iz boja in se od delat izogibala vsakemu delu v družstvu. Kritiko je naslovil tudi na jugoslovanske izletnike, ki odhajajo v slovenske primorske kraje, kjer se med domačini zelo neprimerno obnašajo. Glede notranjih društvenih odnosov pa je poročevalec navajal tesneje povezanost med člani. Redno decentralizacijo dela in široko demokratizacijo vsega notranjega življenja.

Za novega predsednika je bil soglasno izvoljen dotodnji podpredsednik Lado Božič, za podpredsednika pa Drago Žerjal. Dr. Jože Dekleva se je poslovil od društvenih funkcij. Toda kmalu zatem sem odšel tudi jaz. Odšel sem na delo med idrijske rojake. Vodstvo društva je prevzel podpredsednik Drago Žerjal. Društvo je živele dalje vendar se je njegovo področje dela vedno bolj utesnjevalo. Razmere, ki so vladale v državi, vojno ozračje, ki se je razširilo po Evropi in blizalo balkanu, vse to je pritisnilo tudi na

Do kod sega dežela Furlanija-Julijska krajina?

Saluti dalla REGIONE FRIULI VENEZIA GIULIA

Te dni sem v mestu izsledil v prodaji razglednico, ki jo vidite na sliki. Razglednica prikazuje štiri panorame: rimsko areno v Pulju, grad v Gorici, Stari trg v Vidmu in Miramorski grad v Trstu. Sredi razglednice se šopiri orele na modrem polju, grb deželice v kateri živimo, pod njim pa napis: 'Saluti dalla regione Friuli Venezia Giulia'. Komu koristijo take pobude? Odgovor ni težak: samo tistim, katerim zemljepisni pojem 'Venezia Giulia' še vedno pomeni ozemlje v okviru predvojnih meja, mogoče celo do Ljubljane (čudno, da razglednica ne kaže pristanišča na Reki in ljubljanskega gradu), in ki na skritem upajo, da bodo spremenili tok časa in dogodkov, ovrgli mednarodne dogovore in spet uveljavili svoje ekspanzionistične težnje. Nepoučeni in daljni prejemniki razglednice in Italiji in tujini si bodo verjetno mislili, da meje dežele Furlanija-Julijske krajine segajo tja do skrajnega južnega roba istrskega polotoka, ki že dobrih trideset let ne pripada več Italiji. Očitno je, da je izdelek nameren. Le si noben pameten človek ne more misliti, da gre le za napako in da je zaloznik razglednice to goratastnost spregledal. Dokaz, da je upravičena trditve! o skritih namelih in pobožnih željah skrajnosediščarskih, sovinskih in begunskih krogov v Trstu, ki ne morejo prebosteli nove stvarnosti, je tudi v tem, da na hrbtni strani razglednice ni nobene namenske pravega zaloznika in krajev, kjer je bila razglednica tiskana. Pise le: 'Ed. Tre Cime - Stampata in Italia - Riproduzione vietata'. Poleg tega je še številna oznaka '576' in nič drugega. Vsakemu treznemu in razsodnemu človeku se ob tem upravičeno vsiljuje vprašanje, zakaj državne in deželne ozemlje izgine iz prometa, saj si ni mogoče predstavljati, da bi soglasale z njihovim provokatorskim značajem.

L. A.

LADO BOŽIČ

(Konec tretjega dela)

emigracijo in ji omejevalo delo. Že v zelo težkih razmerah in zadušljivem ozračju je bil sklican zadnji redni letni občni zbor društva 'Tabor'. Bil je 23. aprila 1938. Zbor je vodil in o delu poročal podpredsednik Drago Žerjal. Njegovoročilo je bilo v glavnem ponavljanje poročila iz preteklega občnega zbora. Ponovne kritike je bila deželna primorska emigrantska inteligencija, da je docela nedelavna. Težičke dela v družstvu je sponelo le na nekaterih emigrantskih društvih, le z Zvezo so še obstajala trenja in napetosti. Poročevalec pa je posebno ostro napadel pasivnost primorske inteligence, ki je se decela umaknila iz boja in se od delat izogibala vsakemu delu v družstvu. Kritiko je naslovil tudi na jugoslovanske izletnike, ki odhajajo v slovenske primorske kraje, kjer se med domačini zelo neprimerno obnašajo. Glede notranjih društvenih odnosov pa je poročevalec navajal tesneje povezanost med člani. Redno decentralizacijo dela in široko demokratizacijo vsega notranjega življenja.

Ob slabšarju razmer v svetu in Jugoslaviji je postalo delo emigracije popolnoma nemogoče. Društvo so prihitela v vedno večje težave in škripe. Tudi društvo 'Tabor' je življenje krepko pritisnilo k tlom. O njegovem delu in dejavnosti ni bilo več obvestil. Rednega občnega zbora društva pomladi leta 1940 ni smelo več biti. Oblasti so dovolile le, da je 'tridesetveni odbor v juniju leta 1940 lahko razposlal svojim članom samo nekakšno pisano bilanco dela in se to le za osebno uporabo vsakega posameznika. Tako so oblasti počasi zamašile usta tudi primorski emigraciji in ji zadrgnili vrvi okoli vratu. Društvo je ushalo in usahnulo. Prihod tujega okupatorja v Ljubljano ga ni našel več pri življenju in v emigrantski dom na Viču so se ugnezdili italijanski fašistični črnosrajčniki.

LADO BOŽIČ

(Konec tretjega dela)

ŠE O PULSKEM FESTIVALU JUGOSLOVANSKEGA FILMA

Le nekaj zanimivih filmov v letošnji proizvodnji

Boljši obeti za prihodnje leto, čeprav brez spremembe splošne usmerjenosti

(Naš dopisnik poroča) PULJ, avgusta — Lahko rečemo da je letošnji (23.) puljski festival jugoslovanskega igranega filma predstavljal skrajno posledično razvoju, ki ga je jugoslovanski film doživljal zadnja leta. Za prihodnje leto se res obeta več boljših filmov, splošna usmeritev proizvodnje pa se bo teže spreminjala.

Eden izmed vzrokov je gotovo, kot je bilo že drugod rečeno, pojavljanje, na podlagi katerega se filmi razlikujejo po temah, ki jih obravnavajo, z nezadostnim upoštevanjem žanrske razvitev, obdelave določnih filmskih materialov, ako upoštevamo dejstvo, da je žanrski film skupaj z avtorskim danes očitno v krizi na svetovnem nivoju. Dejstvo, da sta obe klasični varianti filmskega ustvarjanja v krizi, morda najzanesnejše razkranje narava filma kot izraza določnih proizvodnih odnosov.

Kljub temu se danes v diskusijah o perspektivah jugoslovanskega filma poudarjajo predvsem tematske alternative. Dominantna tema je seveda obravnavanje narodnosvobodilnega boja. Kdor meni, da je ta smer pretirano uveljavljena, pa predlaga kot alternativo 'sodobno temo'. Druga možnost je spet literarna tema. V vseh teh razmišljanjih se večkrat uidele v filmske materiale, ki pa funkcionirajo preko določnega načina množičnega posredovanja. Ali nista bila tudi Djourdjevčeva 'Jutra' in Makavejeva 'Nevinost brez zaščite' filma o narodnosvobodilnem boju? Razlikoval pa sta se od teh današnjih obdelovanj 'iste' teme ne le zaradi kakšnega 'antikonzformizma', kar bi bila precej zunanja značilnost, ki je privedla do zgolj vsebinsko nekonformističnih filmov, pač pa predvsem zaradi

čisto drugačne uporabe filmskih materialov ter načina posredovanja z gledalcem. Marsikaj filmski kritik, ki je pred dvema letoma navdušeno sprejel Velimirovičev film 'Derzivi i smrt' le zaradi zanimivosti teme, bi moral sedaj razmišljati sprico dejstva, da se je isti režiser s podobnimi pretenjavami dotaknil narodnosvobodilne teme z očitno slabim filmom, kot je 'Vrhovi Zelengore'.

Ob letošnji proizvodnji se nam tudi najboljši način pregleda filmov njihovo obravnavanje po proizvodnih hišah, kljub temu da je bilo več koprodukcij, tudi mednarodne koprodukcije, medtem ko puljskega značaja, tistem, ki ni nastopalo neposredno, tudi avtorski nastopi: Vojvodina in Kosmet sta bili zaradi letošnje omejene proizvodnje odsotni.

Zaradi uveljavljanja, predvsem zaradi kvantitete, ki se progressno veča, a tudi zaradi, nagrad, je doživela ljubljanska Viba film, čeprav se nam zdaj njena proizvodnja manj individualizirana kot prejšnja leta. Igorja Pretnarja 'Idealisti' je sicer koprsko, a tradicionalno izdelano koprodukcija Cankarjevega 'Martina Kačurja'. Boštjana Hladnika 'Bele travem' temelji na lepm mednarodskem scenariju Branka Šimna, ki ga precej pokvarita režija in nedosledna, samoodpadna fotografija Jura Pervanija; film je čudno oostal odosel v seznamu nagrad, čeprav je nedvomno zanimivejši od prejšnjega Hladnikovega 'Ko pride lete' (prav tako za Marino Urbanc), ki je bil zmagal eno od nagrad za režijo. Vojka Duletića 'Med strahom in dolžnostjo' se nam prav tako zdaj zanimivejši od dveh prejšnjih režiserjev del, a še vedno nepriprejivi; z razliko od sempiternih večine sedanjih filmov je treba Duletiću vsekar priznati, da se vedno jasno odloča za formalno dosleden izraz, le ta doslednost je pa žal marsikaj dosežena s površnimi efekti.

Proizvodnji Vibe film bi bilo treba dodati koprodukcijo pri filmu 'Četiri dana do smrti'. To film je pa, predvsem last izbranske producenta Telefilm iz Beograda, v sodelovanju z ljubljansko hišo in z zagrebškimi Jadran filmom; prenos Miroslava Jokića je resnobno, neuspelo politično delo. Hiša Telefilm, ki je sicer že pred festivalom zašla v hudo finančno krizo, je proizvedla tudi film 'Poznajete li Pavla Plešaa', katerega prvoročilo je izdelal Jovan Acim, popravljenoročilo pa so z njim podpisali še trije režiserji: Miljenko Dereta, Dejan Djurković in Milan Secevič; niti Selznickov film, ki so uspeškar trajali več kot 78 minut dolgi film, niso imeli taklo opravičiteljev! Gre za varianto izsodobne teme, vendar v moralistični in filmsko nepremišljeni varianti.

Hiša FRZ iz Beograda ima predvsem zaslug, da je predstavila prvenec Gordana Paskaljevića 'Čvarar plaše u zimskom periodu', najboljši letošnji film. Paskaljevje nedvomno čuti vpliv češkoslovanskega filma 60. let, od sam se je avčič filma v Pragi; delo pa opravičuje upanje, da se bo v prihodnosti Paskaljevje otresele preteklega Formanovega vpliva. Seveda gre pomembna zasluga za film scenariсту Gordanu Mihliću, ki je se podpisal toliko lepih scenarijev, najprej z Ljubišo Kozomor, potem pa sam; med njimi je bil drug film 'češkega' tipa, 'Bubašinter', prvenec Milana Jelića, ki je bil sprejet dobi hladneje in po katerem režiser ni napravil drugih filmov; upamo, da bo dobro je v filmu tudi fotografija Aleksandra Pečkovića, posebnost čee jo primerjamo z večino današnje jugoslovanske proizvodnje, v kateri prevladuje nepremišljena uporaba zuma skupaj z neznoznimi estetičizacijami. Dobra tudi interpretacija Danila Stojkovića, Ir-

fana Mensurija, Gordane Kosanovića, Ružice Sokić idr. Poleg koprodukcij, ki jih bomo pozneje navedli, je FRZ prikazala še partizanski film Mimiara Stamenkovića z Draganom Nikolićem in Olgo Kacjan 'Devojački most'. Zagrebška Jadran film se že nekaj let opredeljuje po inteligentni produktivni politiki brez velikih tegejanj. Vatroslava Mimice 'Seuljačka buna 1573 - Anno Domini 1573', v koprodukciji z beograjsko FRZ, je sad mnogih let režiserjevih formalnih iskanj, ki jih je Mimiara realiziral kljub mnogim finančnim težavam. Film je torej zanimiv, vendar ni dovolj kompleksen in uspel, kot bi pričakovali. Jadran film je prikazal tudi drugi večji spektakel festivala, Bulajčev 'Atentat u Sarajevu' (koprodukcija Studio Barrandov, Praga; Kinema, Sarajevo; FRZ, Beograd), o katerem smo že pisali, ko je v Italiji izšel z naslovom 'Quel rosso mattino di giugno'. Geografska hiša Film danas je prikazala film Dragoslava Ilića 'Wagons dits' (z Božidarom Frajti in Vladimirom Popovičem) ki bi lahko bil primer zanimivega komunikativnega filma, je pa preplitvo delo. Vardar film iz Skopja v koprodukciji s FRZ iz Beograda in z Zeto film iz Budve je predstavil omejeni film Zdravka Velimirovića 'Vrhovi Zelengore' (poleg Bate Živojinovića nastopata Sovjet Sergej Bondarčuk in Chajpinaova hči Josephine); film ni manj konvencionalen od drugih istega tipa, čeprav preizkuša večjo kompleksnost v zgodbi; čuden S. G.

(Nadaljevanje na zadnji strani)

RADIO VELE VIZIJA

SOBOTA, 7. AVGUSTA 1976

ITALIJANSKA TELEVIZIJA Prvi kanal 13.00 POLJUDNA ZNANOST: Risani film 13.25 VREMENSKA SLIKA 13.30 DNEVNIK 18.00 PROGRAM ZA MLADINO Ideje in nasveti za življenje na prostem 19.10 IZZREBANJE LOTERIJE 19.15 NABOŽNA ODDAJA 19.25 VESTI IZ PARLAMENTA Vremenska slika 20.00 DNEVNIK 20.45 PER UNA SERA D'ESTATE Glasbena oddaja, katero vodi Claudio Lippi. Sodelujejo Renato Carosone, Trio De Paula, Urso Viere in Gianfranco Fumari. 22.00 DNEVNIK 22.10 KADAR OGLJE UBIJA: Marcinelle Vremenska slika in Danes v Parlamentu Drugi kanal 15.00 TENIS: Davisov pokal Anglija - Italija 18.30 VESTI DNEVNIKA 2 Ankete - Sport - Parlament 19.00 ŠPORTNA SOBOTA 19.30 SAMOTNI KONJENIK - telefilm 20.00 DNEVNIK 2 - Odprti studio 20.45 ZDA SO STARE 200 LET - oddaja o ameriški zgodovini 21.40 DNEVNIK 2 - Druga izdaja 21.50 GLASBENI FILM V EVROPI: Veseli mladeniči - režija G. Alexandra 'Veseli rebotja' je film, ki ga je Grigorij Aleksandrov režiral že leta 1933 in so ga celo predvajali za časa fašizma. Vendar pa ima ta film, kljub vsemu, ostro protifašizma. Kostja je pastir, ki pa je navdušen na glasbo. Nekoč ga zamenojajo za slavnega dirigenta orkestra ter ga povabijo na dom neke bogate gospe. Ker pa se Kostja pojavi s svojo čredo, je na dlani, da so zamenjali osebo. Tolaži ga je služkinja Anjuta. No, potem se vse resno izteče: Kostja postane slaven dirigent ter na koncu poroči z Anjuto. ZADNJE VESTI DNEVNIKA 2

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA Ljubljana 19.05 OBZORNIK 19.25 DISNEYEV SVET 20.30 DNEVNIK 21.00 HOFFMAN, celovečerni film Hoffman je navdse vesela angleška komedija o ljubeznivem možu, ki se nemadoma znajde v vlogi izsiljevalca. Prikupno tipkarico, ki ga že dolgo vznemirja, tako prisili, da ostane teden dni v njegovem stanovanju. Režiser Alvin Rakoff se z občutkom razvil odnose med posameznimi karakterji, pri čemer sta mu mnogo pomagala glavna igralka Sinead Cusack in Peter Sellers. 22.45 ROZA PORTOROŽA, posnetek prireditve V posnetku prireditve Zlata roža Portoroža si boste lahko ogledali nastope naših pevcev in pevk, ki vam bodo predstavili nekaj starih a vendar lepih in večno mladih melodij. 23.35 DNEVNIK 23.50 625, PREGLED PROGRAMA Koper - barvno 20.30 OTROSKI KOTICEK 21.15 DNEVNIK 21.35 ZLATA ROŽA PORTOROŽA 76, zabavna glasbena oddaja 21.35 PUCCINI, serijski film - I. del 23.15 MRACNA REKA: Družina Gromov, I. del - serijski film Zagreb 18.45 DNEVNIK 19.05 TV KOLEDAR 19.15 PIFOVE DOGODIVČINE, angleška predstava 20.30 DNEVNIK 21.00 POLOVICO MI, POLOVICO VI 22.15 PREZIR, celovečerni film

TRST A 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Poslušajmo spet; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Dejstva in mnenja; 15.45 Avtoradio; 17.00 Jutranja glasba; 8.45 Za odrasle: 9.35 Komedija v tridesetih minutah; 10.05 Glasba; 10.35 Glasbeni variete; 11.35 Poje Gianni Moran; 12.40 Alto gradimento; 14.00 Glasbeni utrinki; 20.35 Nenavade z godbe; 21.05 Ritmični orkester; 21.30 Vaše povelje; 22.30 Glasba za lahko noč.

KOPER 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 14.30, 18.30, 21.30 Poročila; 8.00 Jutranja glasba; 9.30 Ploščje; 10.15 Glasbeni portret; 10.35 Koledarček; 10.45 Festivalbar; 11.00 Glasba in nasveti; 11.15 Orkester Armanda Sciascie; 11.45 Pojejo Indexi; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Supergranita; 15.15 Edith Galletti; 15.30 Italijanski zbori; 16.00 La vera Romagna folk; 16.45 Glasba; 17.15 Viktorio Boghessi; 17.45 Poje Jan Ropret; 18.30 Primorski dnevniki; 18.45 Zabavna glasba; 19.00 Vročih sto kilometrov; 19.35 Domače viže in napetvi; 20.00 Prenos RL; 20.30 Glasba; 23.00 Glasba za ples; 24.00 Prenos RL. SLOVENIJA 7.00, 8.00, 11.00, 13.00, 16.00, 20.00 Poročila; 8.15 Danes za vas; 7.20 Rekreacija; 7.30 Vreme za čolarje; 7.50 Napotki za turiste; 8.00 Dobro jutro, otroci; 8.30 Naš današnji radijski in TV spored; 9.08 Glasbena matreja; 10.05 Ploščje; 11.15 Kdaj, kam, kako in pa čem?; 11.35 Turistični napotki; 13.10 Godala v ritmu; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Vse seli doma; 14.00 Danes do 14.; 14.20 Zabavna glasba; 15.05 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji; 16.45 'Vrtljak'; 17.45 S knjižnega trga; 18.05 Gremo v kino; 19.05 Poletni divertimento; 20.30 Zabavna glasba; 20.40 Minute z ansambлом Toneta Janše; 20.50 Lahko noč, otroci!; 22.00 Za prijetno razvedro; 22.50 Oddaja za naše izselence; 23.05 '1.00 S pesmijo in plesom v nov teden'; 2.03 Zvozi iz naših krajev; 4.00 Vremenska napoved in poročila.

Padee proizvodnje motornih koles RIM, 6. — Proizvodnja motornih koles je v prvih dveh mesecih letos padla v Italiji za 9,6 odstotka. Ta padee je treba prističi k padcu za 14,5 odstotkov, ki so ga zabeležili lanskega leta. Po pisanju biltena nese italijanske finančne družbe so razni spekulacijski pojavi povzročili upadanje italijanskega izvoza motornih koles v tujino. Pri tem gre predvsem za naraščanje proizvodnih stroškov, zlasti surovin ali polizdelkov, nato pa se nesmiljeno konkurenca na svetovnem trgu, ki jo vodijo države, kot so Indija, Japonska, Taiwan, Hongkong in druge, kjer je delovna sila zelo poceni. Na drugi strani pa so zabeležili, da se je proizvodnja koles v Italiji dvignila letos za 46,4 odstotka v prvih šestih mesecih letošnjega leta v primerjavi z lanskimi. Po precejšnjem vzponu leta 1974 je proizvodnja koles zabeležila lani 4-odstotni padee.

V Kaliforniji «masaza» zemeljske skorje NEW YORK, 6. — Seizmologi kalifornijskega vseučilišča so začeli svojevrstno «masazo» zemeljske skorje. Nabavili so težak tovornjak, ki je opremljen s posebnimi znanstvenimi aparati ter razpolaga tudi z močnim dvigalom, ki spusti na zemljo 7 ton težko jekleno ploščo. Padee te plošče na površino povzroči v notranjosti zemlje tresenje, ki se širi po kilometrov naokoli. Ti se potem odbijajo nazaj na površino, kjer jih prestražuje zelo občutljivi aparati. Hitrost prehoda tresljev skozi razne zemeljske sloje je tesno povezana z geološkim stanjem teh slojev samih, a nanjo utegnejo močno vplivati razni notranji premiki, ki morebiti kažejo na nastajanje procesov, ki bi utegnili privedti do potresnih pojavov. Ameriški strokovnjaki menijo, da bo uporaba te naprave zelo koristna, ker se tovornjak lahko hitro premika ter v krajšem času opravi opazovanje na raznih področjih.

Neodvisna Afrika

Celina nevrščeni

Jamstvo za varnost

Od našega dopisnika v Lusaki
Od Alžirije do Zambije, od Angole do Sejšelskih otokov; pogled na zemljevid afriške celine kaže pri skoraj vseh državah brez izjeme predznak nevrščeni.

in razplamtevaajočimi se spori med afriškimi državami samimi. Da je ideja nevrščeni vsemu temu navkljub ne je obstala, marveč se po številu članic gibanja širi in utrjuje, je mogoče pripisati predvsem v bistvu sorodnim, če že ne vedno istovetnim interesom neodvisnih afriških držav, interesom, ki morejo najbolje priti do veljave ravno prek nevrščeni.

Razumljivo, preveličevalcem sporov, razprtij, nesoglasij med posameznimi afriškimi državami pride vsaka reč prav. Zdaj kažejo s prstom na razpadanje vzhodnoafriške skupnosti Kenije, Ugande in Tanzanije. Opozorjajo na hude besede in žaljanje za orožjem med Ugando in Kenijo. Preštevajo, koliko orožja je katera afriška država dobila od te ali one supersele. Spekulirajo, koliko blokovskega vpliva te ali one barve je v kateri državi in na posameznih območjih Afrike. S posebnim vneumno ubijajo, kdo je komu gorak v tem ali onem osvobodilnem gibanju. Skratka, zanje je samo slaba novica — dobra novica. Zato mimogrede prezrejo prvine enotnosti in prežijo na sleherni znamenje resničnega ali domnevnega konflikta.

Na to se navezujejo odkrite ali zasenečene pripombe, češ, v prejšnjih (se pravi, v dobrih starih kolonialnih) časih je bila Afrika bolj povezana med seboj, bolj je sodelovala, manj je bilo prelivanja krvi, prevratov, vojaških udarov itn. Takšno nostalgčno pestovanje spominov kajpada ni nedolžna, igrica brezdelnežev. A tudi škoduje ne dosti: saj večina ljudi na afriških tleh nima tako šibkega spomina.

Prekanjeni pritiski

Vse to se dogaja v letu, ko je Afrika nemara bolj kot kdaj izpostavljena premišljenim, prekanjenim pritiskom, ki merijo na razjedanje enotnosti o bistvenih rečeh: o skupnem nastopu zoper neokolonializem, razisem, o podpori osvobodilnim gibanjem na afriškem jugu, o naprednem preseiganju kolonialne socialne in gospodarske dediščine, o neodvisnosti in varnosti.

Kronika, ki ne pozna odpadnikov

Kronika protikolonialističnega, protirasističnega boja glede pripadnosti nevrščeni ne pozna odpadnikov. Razežnost je utegovitev lahko znanu v primerjavah z blokoviškimi prepričanji, globoko zarezanimi protislovji, tlečimi

Za neodvisno Afriko je gibanje nevrščeni tudi najbolj naraven okvir za boj proti sedanjemu krivičnemu gospodarskemu redu.

Foto: Joco Znidaršič

Afriška celina, soočena z gigantskimi nalogami, kot so odprava revščine, povrnitev zaostalosti, odvisnosti od izvoza ene same, kvečjemu dveh, treh surovih vzlic dostikrat protislovnim posameznim interesom, zna ohranjati soglasje ob bistvenih rečeh. Tako v Organizaciji afriške enotnosti kot v gibanju nevrščeni.

To dejstvo ne izključuje tu in tam različnih pogledov na sedanja in prihodnja pota globalnega sodelovanja med afriškimi državami, kakor tudi ne nekaterih razlik v pogledih na nevrščeni. Kaj takega bi bilo tudi nerealistično pričakovati. Med nevrščeni afriškimi državami smo priče raznovrstnih nazorov, izvirajočih iz različne narave družbenoekonomskih in političnih sistemov. Razpogon sega od dežel, ki so se opredelile za izgradnjo socializma v skladu s lastnimi potrebami in težnjami prek dežel s tako imenovanim svobodnim gospodarskim podjetništvom pa do vojaških režimov. Mižanje pred temi razlikami bi bilo nerealistično, kot je po drugi strani za afriško stvar in stvar nevrščeni škodljivo dogmatično tehtanje naperdnosti ali konservativnosti posameznih režimov. Prvo prinaša presenečenja, drugo zavira širino gibanja in hočeš nočeš potiska posamezne države v narode reakcionarnih struj.

Posebej pomembno je soglasje večine o ključnih vprašanih osvoboditve afriškega juga. Rodezije, Namibije in boja zoper apartheid. Voza osvobodilnega boja resda ne potiskajo vsi enako vneto, kdo nemara samo vzlika spodbudna gesla, tretji spet skrivaj pritiska na zavore. Toda v celum afriške države, zlasti tiste, ki meje na rasiščini jug, niso nasledje zavlačevalni taktiki Smitha in diplomatskim vabam Pretorije.

Edina izbira oboroženi boj
Kakor hitro se je spomladali pokazalo, da pogajanja Nkomo-Smith ne peljejo nikamor, je dobila podporo edina alternativa: oboroženi boj bor-

cev Zimbabve. Podobno nobena afriška država noče in ne more javno podpreti južnoafriške politike bantustanizacije Namibije. In če je na začetku leta Vorsterjeva propaganda še lahko mahalala z imeni nekaterih držav, ki so navezovale stike z Južnoafriško republiko, zdaj samo še megleno namiguje na podporo nekih držav.

Skratka, letos, zlasti še po izjalovljeni južnoafriški invaziji v Angoli je spodletela na vso moč propagandna Vorsterjeva politika »detentek«, »dialoga«, sporazumevanja med Pretorio in posameznimi afriškimi vladam. Krog izolacije okoli trdnjave apartheida se je zožil, in še bolj se zožuje zdaj, ko upori afriškega prebivalstva, zlasti še mladine v Sowetu in drugih getih demantirajo propagandno podobo harmoničnega vločenega razvoja belih in Afričanov v Južni Afriki.

Spričo takšnega razvoja, spričo razraščanja osvobodilnega gibanja v Rodeziji, Namibiji, pa tudi v Južni Afriki je tudi prišlo do nasprotnih udarcev, ki si jih zadajata os Pretoria — Tel Aviv. Po aprilem sestanku Vorsterje in s izraelskimi voditelji smo priče podobni, koordinirani taktiki. Nje no geslo je »hot pursuit«, pregon »teroristov« in s tem povezani vdori na ozemlje suverenih držav: Izraela in letališče Entebbe, Rodezije na mozambiško ozemlje, Južne Afrike na zambijsko vas Sialolo.

Ti desanti, ta kolektivna bondovščina s pečatom državne politike, ta kombinacija vojaških akcij z naknadnimi učinki psihološke vojne so v marsičem novost na političnem zemljevidu Afrike. In tej novosti bodo prizadete afriške države morale prilagoditi svoje obrambne načrte.

A takšni neokolonialistični in rasiščini udarci niso in ne morejo biti samo stvar posameznih držav, čeprav je obramba lastne ozemeljske nedotakljivosti razumljivo predvsem njihova naloga. Ti napadi hočeš nočeš postavljajo na dnevni red vprašanje kolektivne varnosti in oblik skupne obrambe članice Organizacije afriške enotnosti, se pravi nevrščeni držav. Čeprav zavest o potrebi po usklajenih obrambnih ukrepih in medsebojni pomoči zori, je po drugi strani tudi res,

da doslej v tem pogledu ni bilo veliko storjenega. Vsaka država je ukrepala in ukrepa bolj sama zase, vsaj praviloma. Zato so različni predlogi, ki so merili, recimo, na ustanovitev skupnih vojaških poveljstev ali celo enega samega poveljstva ali na podobne koordinacijske ukrepe doslej naletevali na ravnodušnost ali kvečjemu na mlačno verbalno podporo.

Obramba Afrike — zadeva same Afrike

Nekatera znamenja vendarle kažejo, vsaj regionalno, v nekaterih delih Afrike, da se utegne prej ko slej udeležiti spoznanje, da je obramba Afrike, držav te celine predvsem stvar Afrik same. Ko pa imamo pred očmi ovire na tej poti, so to predvsem vojaške vezi, ki so jih znale posamezne bivše kolonialne metropole splesti s svojimi bivšimi kolonijami, s posameznimi vladam. Takšnim (ne)kolonialnim interesom seveda ne gredo v račun težnje po afriški kolektivni varnosti.

Majsko zasedanje konference OZN za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Nairobiju je pokazalo na dokajšnjo strjenost in relativno moč skupine afriških držav v okviru »skupine 77« dežel v razvoju. Afriške dežele so tvorno sodelovale pri utiranju poti novemu mednarodnemu gospodarskemu redu. Kolikor se je v tem pogledu dalo na zasedanju doseči, je nedvomna zasluga tudi afriških držav. Tudi tokrat mestoma navzkrižni, delni interesi — po svoje naraven sad različne razvojne stopnje in sila otipljivih gospodarskih razvojnih težav — niso preglasili v jedru sorodnega ali isto-petnega glavnega interesa: poiskati pot do enakopravnega ali — če uporabimo moralno kategorijo — pravičnejšega odnosa med bogatimi, industrijsko razvitimi, in bolj ali manj revnimi, se pravi nevrščeni državami. Določeno ali vsaj implicitno je bilo slišati dovolj usklajene ugotovitve, da po starem ni mogoče več naprej.

Zahtevne dnevne nuje, potreba po premagovanju vsakdanjih gospodarskih zadreg posameznih držav (takih pa na afriški ceni ni malo) narekujejo seveda tudi privoljevanje v pragmatistične oblike, ki jih nudi razviti svet. To je tako človeško kot politično razumljivo. A vlic temu se zdi, da pri mnogih vladah afriških držav takšno bolj ali manj neobigno pristajanje na kompromise konec koncev vseeno ne krha pripravljenosti in odločnosti dobri v še zmerom precej trdni kamen starega mednarodnega gospodarskega ustroja, rezultante nekdanjega političnega, kolonialnega reda z vsemi (neenakopravnimi) posledicami takega razmerja polpretekle dobe.

Zvesti idejam nevrščeni

Ce potegnemo črto, bi lahko na kratko zapisali tole: Nevrščeni afriške države — več ko polovica članstva gibanja — prihajajo v Colombo z bilanco med dvema konferencama, ki ne pozna odpadništva od ideje nevrščeni. Po drugi strani ne gre prezreti nekaterih razločkov in pogledih tako na enotnost v lastnih vrstah kot na nevrščeni. Vzroki za to so raznovrstni, a posledice vendarle ne krnijo sorodnosti v spoznavanju bistvenih temeljnih interesov, ki se ujemajo z idejo nevrščeni. Ti se kažejo tako v večinski podpori gibanja za osvoboditev afriškega juga kot v dovolj istovetnih pogledih na sedanje in prihodnje, dolgoročne akcije za vzpostavitev novega mednarodnega gospodarskega ustroja.

Z drugimi besedami, afriške članice gibanja nevrščeni prihajajo v Colombo s pozitivno bilanco. Afriški enotnosti in nevrščeni nasprotni silam se ni posrečilo razbratiti bratov, vsem neprijaznim sparam, lastnim sporom in tujim združarjem navkljub. Da je s tem čas preizkušenj že mimo, bi bilo iluzorno misliti. A prav tako bi bilo narobe podcenjevati dosedanjo bero.

Jože Sirčelj

Razgibano poletje

Intenzivno poletno politično življenje na Poljskem - »Parazitstvo razjeda demokracijo« — Pripovedi o nemirih

POSEBEJ ZA »DELO«

VARSAVA, avgusta — Poljski tisk se letos ne more pritoževati nad »sezono kislih kumaric«: politično življenje države je živahnost kot kdaj, vlada zaseda vsakih nekaj dni, da bi ocenila potek kmetijskih del, gospodarske napovedi strokovnjakov ali sadove neutrudnega razpravljanja o politiki cen. Vrh tega politični forumi in časniki nenehno razklenjujejo vzroke in posledice junijskih nemirov, ki jih je sprožil predlog o podražitvi hrane, a gotovo ne samo ta.

Partijski in državni funkcionarji so morali skriti politične na tako imenovane »delovne oddihe« v drugih socialističnih državah, med katerimi se z zavestni neformalno posvetujejo o aktualnem položaju na Poljskem in v svetu. Te vrste je bil tudi obisk Edwarda Gierka v Sovjetski zvezi. Šef poljske partije je z Leonidom Brežnevom prav gotovo predstrelil ne samo mednarodna, temveč tudi dvostranska vprašanja, predvsem pa probleme, s katerimi se je njegova država ubadala zadnje mesece.

ZSSR bo po mnenju opazovalcev vsakekor tudi ob tej priložnosti pomagala Poljski, predvsem s še intenzivnejšo blagovno izmenjavo (s čimer bi med drugim rešili poljska skladišča odvečnih zalog neoparadnega blaga). Za večje opiranje na SEV in za hitrejši proces integracije ter bolj vsestransko sodelovanje z ZSSR in drugimi socialističnimi državami se zavzema ne samo Gierka (v zadnjih govorih pred lastnim političnim aktivom), temveč tudi najnovejši vladni projekt gospodarskega načrta za leto 1977.

Zunanja trgovina je izpostavljena kritiki in tako je mogoče pričakovati nekatere novosti. Predvsem bodo verjetno posvetili večjo pozornost državam v razvoju, ki imajo v celotni trgovinski bilanci Poljske nezamotno vlogo. To pa kljub temu ne pomeni, da predvidevajo zastoj ali zmanjšanje izmenjave z Zahodom, čeprav si bo Poljska gotovo prizadevala, da bi bil tempo rasti manj razgiban, v skladu z nemanjimi kreditnimi obveznostmi do kapitalističnih držav in s poljskimi potrebami na področju nadaljnje tehnološke modernizacije domače proizvodnje. Prvi sekretar CK PZPD je v govoru partijskim voditeljem iz 160 največjih gospo-

demirji niso bili majhni in navni. »Pred sedanjem vodstvom komiteja se je zbirala vse večja truma«, pripoveduje očividec. »Mladi ljudje so se prevažali v trgovine in grozili prodajalcem: »Ali stavkajte skupaj z nami ali pa bomo vse razbičali.«

»Mimo nas so se vrste demonstrantov valile že od zgodnjega jutra«, dodaja prodajalka Krystyna Siara. »V trgovini je bilo mirno, promet je normalno potekal. Šele nekako ob dveh ali treh, ko je napetost dosegla vrhunec in ko so začeli vržati... Je postalo vroče!«

Šefi trgovin so organizirali »samoočrambo«, pomagali so jim sosedje in mimoidoči. Toda trgovino št. 53 so kljub temu uničili. »Skladišče so polili z bencinom, ki so ga vzeli iz avtomobilov, požigali so blago, v trgovini pa vse, tudi razumljivo, da so ponovno začeli široko razpravo o »parazitih in alkoholikih, kar jim je prišlo pod roko, razbili, polomili, potepali. Pogorela bi cela hiša, ko stanovalci ne bi gasili, gasilski dom je bil takrat namreč tudi že požgan«, pripoveduje je Regina Sokolowska, poslovodkinja trgovine št. 53. Demonstranti so samo v državni maloprodajni mreži opustošili 37 trgovin in 11 kioskov ter uničili za kakih 30 milijonov zlotov blaga.

ILIJIA MARINKOVIĆ

Oboroževalna tekma siromaši naravo

POSEBEJ TANJUGOV DOPIS

STOCKHOLM, 5. avg. — Stockholmski mednarodni inštitut za raziskovanje miru (SIPRI) opozarja, da je oboroževalna tekma »tako močno razjedala naravo bogastva v svetu«. Inštitut trdi, da veličanska naravna bogastva vsako leto neusmiljeno izkoriščajo za potrebe vojaških sil v svetu. Vrednost surovih in strateškega materiala, ki se uporabljajo za ta namen, znaša povprečno 250 milijard dolarjev letno (okoli 4.500 milijard dinarjev), kar je toliko, kot znaša bruto narodni proizvod 65 držav v razvoju.

V obsežni študiji na temo »Oboroževalna tekma in svet v razvoju« ugotavlja stockholmski inštitut, da mnoge države spodbujajo in podpirajo razvoj vojaške industrije s na način, ki je popolnoma nasproten gospodarskemu računu in merilom. V tem skoraj izključno prednjačijo visoko razvite zahodne države. V ponazorilo navaja, da samo ZDA porabijo 40 odstotkov vseh proizvedenih in uvoženih količin titana za vojaške namene — za proizvodnjo vojaških letal.

Lani so vojaški izdatki v svetu dosegli rekordnih 280 milijard dolarjev (okoli 5000 milijard dinarjev), to se pravi, da so se v primerjavi z letom 1974 povečali za celih 70 milijard dolarjev (okoli 1300 milijard dinarjev). To je več kot polovica narodnega dohodka vseh držav v razvoju. Po drugi svetovni vojni je šlo za oboroževanje v svetu na 6000 milijard dolarjev (okoli 11000 milijard dinarjev), računamo po sedanjih cenah. Ta znesek je enak bruto narodnemu proizvodu vsega sveta v letu 1975 in je petkrat večji od bruto narodnega proizvoda vseh držav v razvoju.

na voljo ustrezni podatki, porabijo 4% celotne porabe goriva za redne vojaške vaje. Stockholmski inštitut poudarja, da bo sedanje pomanjkanje energije trajalo vse dolet, dokler v svetu ne bomo našli drugih virov goriva, in da bo »klakota« po nafli lahko vzrok mednarodnih sporov in spopadov, tako lokalnih kot tudi širših. Hkrati pa sodijo, da bi sedanje zaloge energije lahko zadovoljevale potrebe sveta, dokler ne bomo izmašili novih virov, če bi jih smotrno in razumno trošili, predvsem v korist vseh ljudi.

SIPRI hkrati opozarja, da so energetski viri v svetu precej izčrpani, da so neenakomerno razdeljeni med bogate in revne ter da porabimo ogromno goriva in energije za vojaške namene. Strokovnjaki stockholmskega inštituta zatrjujejo, da porabijo po vsem svetu za vojaške namene letno 750 milijonov sodrikov nafte, to je dvakratna količina celotne potrošnje nafte v Afriki. Samo v ZDA, edini državi, za katero so trenutno

Svedski strokovnjaki so prišli do podatka, da samo 6% svetovnega prebivalstva potroši 35% celotnih količin razpoložljive energije v svetu. Na države v razvoju, kjer živi skoraj 75% prebivalcev na svetu, pride kljub kakih 15% svetovne potrošnje energije. Osupljivo je tudi podatek, da Svedska z 8,2 milijona prebivalci potroši ravno toliko energije kot Indija s 600 milijoni prebivalcev. Če bi leta 1980 vsak Indijec hotel potrošiti enako količino električne energije kot zdaj Sved, bi Indija morala dotlej zgraditi 10.000 atomskih reaktorjev po 500 megavatu!

Strokovnjaki SIPRI priporočajo vsem najširši mednarodni podlagi pretehtati problem smotnega izkoriščanja energetskih virov in pravičnejše razdelitve goriva. Stockholmski inštitut sodi, da bomo boljše in mirnejše čase dočakali šele tedaj, če bomo zagotovili široko mednarodno sodelovanje na področju energetike in surovin in dosegli rešitve, ki bi upoštevale potrebe in koristi vseh držav. SLOBODAN LUKIĆ

Skrbi bratov Matanzima

Vodilna politika »neodvisne« države Transkei na jugu Afrike imata hude skrbi zaradi domače opozicije ter nepopustljivosti belih oblastnikov

OD NAŠEGA DOPISNIKA V LUSAKI

LUSAKA, 3. avg. — Državica Transkei, paradni konj Vorsterjeve politike bantustanizacije Južne Afrike, utegne biti mrtvorojeno politično dete. Da ta trditve ni iz trte izvita, kaže nedavni dogodek v Južnoafriškem parlamentu in aretacije šestih opozicijskih voditeljev pred dnevi v samem Transkeiu.

Opazovalci so bili malce začuden, a vseeno ne preveč presenečeni, ko je parlament brez razprave sprejel a mandata, s katerim so iz zakona o delitvi »neodvisnosti« Transkeiu izbrisali datum 26. oktobra 1976, ko naj bi nastala iz enega od devetih južnoafriških bantustanov (»homelands«) država.

Drugo znamenje zamude pri ureditvi ene temeljnih postavk rasiščini politike, ki teži za ustanovitvijo bantustanskih držav na ozemlju Južne Afrike, je aretacija vodilnih osebnosti glavne opozicijske transkejske demokratske stranke. Ob tej aretaciji je bilo obilo sprenevanja. »Prvi minister« Transkeia, poglavar Kaiser Matanzima je izjavil, da sta bila z bratom Georgeom — ta je pravosodni, v času aretacij v Pretoriji, o zaprtih opozicijskih voditeljih pa da je zvedel šele iz davišnih časnikov.« Njegov brat je bil nekoliko bolj odkritosten, vsaj posredno: »Vse elemente, zapletene v preokupacijske akcije, in tiste, ki delujejo proti razglasitvi neodvisnosti Transkeia v treh mesecih, je treba zavreči v predloženem seznamu.«

Med aretiranimi sta dva poslanka transkejske zakonodajne skupščine, nacionalni predsednik transkejske demokratske stranke, strankin blaginik in organizacijski tajnik. Nekaj dni zatem so zaprli tudi voditelja te stranke, Hectorja Nkokoza. Vodstvo demokratske stranke so v začetku leta prevzeli mlajši politiki. Ti ne skrivajo svojega nasprotovanja do sporazumske politike Kaisera Matanzima in njegovega brata z režimom Johna Vorsterja, pa tudi ne svojih bolj ali manj tesnih zvez s Crnskim gibanjem osvoboditve, frontovsko organizacijo afriških nasprotnikov južno-

afriškega apartheida. Značilno je, da so nekaj dni pred aretacijo opozicijski šefi v Transkei prišli številni agenti južnoafriške tajne policije. Obveščeni so bili namreč, da v Transkeiu nabirajo protestovalce za grevice in so zato aretirali več ljudi, med njimi tudi nekaj afriških uradnikov na srednje visokih položajih.

Brata svarita Dalinieba Opozicijska demokratska stranka ima — potem ko je prišlo na krmljo novo vodstvo — na svoji strani enega najpopularnejših transkejskih politikov, poglavarja Sapato Dalinieba. Tega so ob omenjenih aretacijah ljudje iz kroga bratov Matanzima posvarili, da bodo tudi proti njemu »podobno ukrepali«, če ne bo prenehal »gonje« proti Matanzimam. Za takšno svarilo so imeli vzroke. Daliniebo je namreč pred dnevi na sestanku v East Londonu, mestu jugozahodno od transkejskega glavnega mesta Umtate, dobesedno izjavil: »Pravi južnoafriški voditelji so v ječi na otoku Robben.«

Ker je znano, da so tam zaprti Nelson Mandela in drugi najhujši nasprotniki apartheida, je bila takšna izjava rdeča čunja za Vorsterjev režim in njegove zaveznike v Transkeiu, brata Matanzima in družino.

Daliniebo je šel še dlje: »Ponosem sem, ker nasprotujem neodvisnosti takšne sorte, kakršno hoče izpeljati Matanzima. Matanzima mi je celo ponudil položaj prvga predsednika republike Transkei, toda meni se na misel ne pride, da bi takšno ponudbo sprejel.«

Videti je, da želijo Kaiser in George Matanzima in njuni zavezniki pred splošnimi volitvami, ki so napovedane za letošnji september izkoreniniti vsakršno opozicijo, zlasti še iz vrst demokratske stranke. Voditelj te stranke

zakon o državi Transkei. Ta določa, da bo vsak pripadnik plemen Xhosa in Sotho avtomatično izgubil državljanstvo Južnoafriške republike, kakor hitro bo ustanovljena država Transkei. Pripadništvo so zakonodajalci vrnili zelo na široko: državljanstvo bo izgubili tudi tisti, ki ima samo enega roditelja iz teh dveh plemen.

Transkeia po svetu ne priznajo Najbolj prizadetih je 1,3 milijona delavcev, ki ne žive v tem bantustanu, marveč v afriških predmestjih na robu Johannesburga, Pretoria in drugih mest. Nekateri med njimi so bili pobiti med pokolom v Sowetu.

George Matanzima je izjavil, da Transkei ne more dovoliti, da bi postal »odlagališče« za južnoafriške državljane, ki jih vlada v Pretoriji ne želi imeti. Nasprotno, je dejal, Vorsterjeva vlada naj prizna afriške delavce kot bistveni sestavni del južnoafriškega življenja.

V to pa Vorster nikakor noče privoliti. To bi namreč podrla temelje apartheida. Zato vztraja na politiki, ki je imela za posledico, kot je zapisal južnoafriški komentator John Scott, da »bo v Južni Afriki 19 milijonov temnopolnih tujcev, ki bodo opravičljivo delna država na svetu s trikrat več tujci kot državljani.«

Nepopustljivost belih oblastnikov in ostru opozicija nista edini skrbi Kaiserja in Georgea Matanzima. George, ki naj bi postal prvi zunanji minister nove države, se je vrnil nedavno z diplomatske turnee po Severni Ameriki in Evropi — praznih rok. Pokazalo se je, da se Transkeiu obeta domala popoln diplomatski bojkot. Večina držav, ki jih je obiskal, stoji na stališču, ki ga je sprejela Organizacija afriške enotnosti, da bi bilo namreč priznanje države Transkei enakopodporni politiki apartheida. JOŽE SIRČELJ

Šport vabi turiste

V poreški Plavi laguni se za šport ogreva vse več ljudi — Velike možnosti za rekreacijo in strokovno vadbo

POREČ, avgusta 5. — V Plavi laguni, največjem jugoslovanskem turističnem centru, se tako kot drugje po Jugoslaviji ne morejo pohvaliti, da imajo več turistov kot lani. Statistika je neusmiljena in iz dneva v dan dokazuje, da se na zahodni istrski obali kopa deset odstotkov manj turistov kot lani. Ampak mi smo se pravkar dogovorili za močan posezonski obisk, dodajajo v Plavi laguni. So skoraj edini, ki verujejo v posezono in so imeli odlične rezultate že tudi v predsezoni.

Desetletje se bo steklo prihodnje leto, odkar so se v Plavi Laguni začeli načrtovati ukvarjači z mislijo, da morajo nuditi nekaj več kot drugi. In so začeli, za tiste čase, povsem po svoje.

Ni jim bilo prav, v Poreču, da francoski ljubitelji Jadrana že nekaj let zapore na posebnem ograjenem prostoru, ki so ga najeli, preserno uživajo v soncu in vodi in da zato kljub pogodbi prav nič ne plačajo. In so jim, ker drugače zaostali dinarjev ni bilo mogoče izterjati, zaplenili tisto športno opremo, ki so jo navlekli v istrske zalive.

Priložnostni športniki

Z zaseženimi francoskimi športnimi orodji, menda je bilo nekaj čolnov in nekaj drugih stvari, so začeli zganjati šport. Kar tako, brez programa, o športu je vedel vsakdo vse, pogoj je bil le, da je imel pet minut časa. In kar samo od sebe se je pokazalo, da ljudje raje prihajajo tja, kjer je moč kaj početi, da jim je samo obratovanje na soncu premlalo. Natančen načrt o razvoju športov je pripeljal Plavo Laguno po desetih letih do Kataloga, v katerem ljudem vseh starosti in vseh fizičnih sposobnosti ponuja sedemdeset različnih inštitucij športnega udejstvovanja v nekaj več kot petdesetih panogah. In namesto slučajnih »kopaljskih mloustrin in podobnih polnih poklicev so že zdavnaj izšla serija rekreativne, strokovnjakov za posamezne športne vrste, in lani kar dobro zalagali blagajniške predalčke.

Para na paro milijon
»Nismo ne dragi ne poceni,« pravi Ivan Segon — Djan, vodja športno rekreativnega centra, in kateremu sodi kar štirinajst športnih »podcentrov«, in mimo grede pove, da so lani spravili v blagajne nekaj manj kot deset milijonov dinarjev (ali na okroglo stari milijardo) in da za tisoče turistov, ki pridejo na oddih v Plavo Laguno skrbijo dobra stotnja fantov, ki so znanje nabrali na ljubljanski in zagrebški visoki šoli za telesno kulturo.

»Pa ni naš glavni namen, da bi s športom služili, saj nam je lani ostalo le dva milijona dinarjev čistega dohodka. Dinar na dinar prinese milijone, to je že res in to se nam potrjuje že nekaj let. Toda le zaradi tega nas tja v Plavi Laguni, ne bi vodila misel, da ob »sakem novem objektu že pred tem; ko ga odpremo, uredimo športna igrišča. Šport je čarobna pa-

lje. Če ne bi imeli tako razvitih športnih dejavnosti, v Jugoslaviji smo po ocenah gostov in komiteja za turizem na prvem mestu, ne bi imeli toliko gostov sedaj, se manj pa na pomlad in jesen.«

Šport pod kontrolo

»Že nekaj let nazaj si prizadevamo, da bi ljudem nudili kar največ. Več tenis igrišč kot ljubljana in Zagreb skupaj imajo gostje pri nas na voljo vseh dvanaest mesecev, da ne naštevam vsega, od strelšč, jadrnic, oprave za potapljanje, konjev... je razlagal Djan in naševal, za kaj turisti potrošijo največ denarja: motorne čolne, smučanje na vodi, minigolf, jadranje, sandoline, uporabo gumijastih blazin, kolesarjenje, tenis, namizni tenis, jahanje...

Ce je povsem razumljivo, da turisti uporabljajo 30 motornih čolnov, 3 gliserje, 30 jadrnic, 120 sandolinov, 1500 gumijastih blazin, 140 dvokoles, 26 tenis igrišč, 76 miz za namizni tenis, 15 konj... je na pogled skoraj neverjetno, da so samo z blazinami lani prisluzili 220 tisoč dinarjev: »Pomudimo vse tisto, kar si turisti žele. Od letenja z zmagaji nad modrim morjem do potapljanja tja do dvajset, tri deset in več metrov pod gladino.« je razlagal Djan in poudarjal, da imajo zato učitelje za tenis, za vodno smučanje, jadranje, potapljanje... In solanje stane seveda še nekaj več kot samo sojenje športne opreme.

Za tiste, ki pridejo v Plavo Laguno in še ne vedo, s katerim športom se bodo ukvarjali, in za vse tiste, ki ne vedo, koliko telesno zmogajo, skrbi posebna zdravniška ekipa:

»Športne počitnice so naše vodilo in ni turista, ki se ne bi mogel ukvarjati s športom,« pravijo v Poreču in razlagajo, da ima vsak gost

možnost stopiti pred zdravniška, oziroma pred zdravniško ekipo, ki ga natančno pregleda in ugotovi, v kateri športni »razred« sodi: lažji, srednji ali težki. Telesnim zmogljivostim primerno mu priporočijo šport, ki ga vodijo izsolani vaditelji:

»Vse to je tisto, kar turisti drugje težko najdejo. Zato se za goste ne bojimo. Vsako leto jih prihaja več, vsako leto se za takšne počitnice odloča tudi vse več naših delovnih kolektivov. Mnogi so domeli, da so le počitnice, med katerimi se človek dočepa premlaga, to, kar pravzaprav potrebuje,«

JOZE VETROVEC

PET OGLARJEV SE KUHA OGLJE POD BLEGOSEM

Foto: B. Sosić

Ob zadnjih kopah

Pod Blegošem še kuhajo oglje — Nekoč pomemben vir dohodka — Na Starem vrhu »turistična« kopa in žganci

SKOFJA LOKA, 3. avg. — Različni, čevapčiči in druge jedi na žaru potrebujejo za svoj nastanek toplo, ki jo je od nekdaj dajalo žareče oglje. Toda sodobna tehnika prodira tudi v ta ostanek kuharskih veščin, ki smo jih podedovali iz pradavnih dni in ponuja žare na plin.

»Al', boljše diši čevapčič al' čevapčič?« se sedaj pogosto prerekaajo zagovorniki starega in novega. Toda veliko vprašanje je, kaj se prvim in kaj drugim v prihodnje obeta. Tako, denimo, republiški družbeni plan napoveduje, da bo med vsemi vrstami energije najhitreje narasčala poraba plina. Čevapčičarji sicer niso posebej omenjeni, vendar smo lahko prepričani, da so sestavljali plana nekaj malega plina narokovali tudi zanje. Nasprotno in kako koparjijo se danes. In ker med tem nekaj in danes ni bistvene razlike, svet pa se je med tem že

nekajkrat zavrtel, je vedno manj tistih, ki so pripravljene kopo postaviti, zakuriti in ob njej prečepeti dva tedna, da se oglje skuha. Nekdaj so na Slovenskem največ oglarili na Jelovici, na Kočevskem in pod Blegošem. Za domučine je bil to pomemben vir dohodka. Danes pa je tu, pod Blegošem, največ pet mož, ki so še pripravljene postaviti kope na leto, kolikor jih v najboljši letini postavi Čudetov Franc. To je toliko, da se še ohranja znanje in kondicija za vsakoletni dan oglarjev, ki je bil takrat že petič. Tako se nam Slovencem obeta, da bomo prav kmalu imeli domače oglje le iz edine, v turistične namene postavljene kope na Starem vrhu. To pa je za tako razširjeno področje, kot so jedi na žaru, odločno premlalo. Da gledalci pri opravljanju

težkega ogarskega dela na prirrediti ne bi obnemogli, je skrbel Neck, ki je za pokušino ponujal v ogarskih ponvah pripravljene »golcarске koruzne žgance, zabele ne z zaseko, in sladko domačo kavo. Dež in veter sta gledalce potisnila pod smreke, kajti ogarska bajta je bila pretesna za tako množico. Konažda je imel v njej prostora najstarejši oglar Franc Ramovš, ki je začel kopariti pred 55 leti in je to počel še pred tremi leti. Čakal je, da mine turistična predstava, kajti na kolienih je imel harmoniko, s katero naj bi skupaj obujala stare spomine.

Ce vas bo pot čez dober teden zanesla na Stari vrh, boste ob veliki kopi gotovo opazili od oglja zamazane roke. No, to so poslednji oglarji pod Blegošem. BRANKO SOSIĆ

Ptuj: spet vinarski muzej

Etnološki oddelek pokrajinskega muzeja urejajo v nekdanji grajski žitnici — Načrtno zbiranje narodopisnega gradiva — Še vedno kadrovska stiska

Za svoj občinski praznik, 8. avgust, dobi Ptuj po več letih spet svoj vinarski muzej, točneje vinarsko zbirko etnološkega oddelka v pokrajinskem muzeju. Etnološki predpostopno urejajo v nekdanji grajski žitnici na ptujškem gradu. Kakor je Ptuj s svojim haloškim, ptujsko-poljskim, slovenskogoriškim in dravskopoljskim za ledjem narodopisno zanimiv, ker ima dragocena etnografska izročila (to je dela kulturna), tako je tudi etnološko sorazmerno zanimiv. Do pred tremi leti, to se sliši že kar neverjetno, ptujski muzej sploh ni imel etnologa. Zdal ga ima, zahvaljujoč kadrovskim prizadevanjem ptujskih dejavnikov, ki so po 25 letih dela v Beogradu povabili v Ptuj za novo ravnateljico muzeja dr. Stefko Cobej, domačinko iz Slovenskih goric, ki je doktorica umetnostne zgodovine, vendar tudi magistra etnologije. In tej se je morala takoj po prihodu v Ptuj, vsa posvetiti, saj je ptujška okolica, kot že omenjeno, pri etnološki obdelavi oziroma raziskavanju in zbiranju gradiva resno zanimiva.

»Ljudje so se premlalo ovedeni o vrednosti narodopisnega blaga,« nam je povedala dr. Cobej, »ali pa je bila vloga in popularnost muzeja med njimi doslej prebiska, da bi sami prinašali etnografske predmete v muzej ali vabili njevo delavce na teren. Namesto tega so odstopali naro-

dopisno blago nekdanje materialne kulture raznim zbiralcem, ki so večinoma surovo prekupevali s tem blago. Muzejski delavci prihajajo zdaj na teren pet minut pred dvajseto in pravzaprav pobiramo ostanke, oziroma rešujemo, kar se še rešiti da...«

V takšnih razmerah, ki jih je na etnološkem torišču za teka nova ravnateljica ptujškega muzeja, so morali ptujski muzejski delavci svoje vrede v glavnino svojih močiv na zbiranje in etnološko obdelavo terena. Sprejeli so geslo »noben dan ne smemo priti s terena praznih rok«. In rezultat je obrablen: 400 kosov so zbrali v treh mesecih.

Nov oziroma prenovljen, razširjen in na novo postavljen vinarski muzej v Ptujju kajpada ni plod samega ptujsk omenjenega zbiranja, pravkar muzejski delavci so zbrali etnografskega gradiva s pomočjo etnologa. Jedro vinarske zbirke, ki jo bodo odprli 7. avgusta v kletih grajske žitnice, je do leta 1966 tvorilo etnološki muzej v okroglem (vodnem) stolpu ob Dravi — Ptuj ima zdaj v njem likovni paviljon Dušana Kvedra. To je bila pomembna in dragocena zbirka, po mnenju Stefke Cobej je bil to sploh najbogatejši in najizvirnejši vinarski muzej na Balkanu. Zbirko so ptujski muzejski shranili in dobro načrtovali nadaljnji razvoj ptujskih muzejskih zbirk: etnografskemu

oddelku muzeja so določili do sedaj neurejeno grajsko žitnico. Vinarski muzej je do razstavno površino približno 1800 kv. metrov. Velik prostor je omogočil, da si bo ptujski vinarski muzej pridobil spet nekdanjo in še večjo veljavo, saj je nova zbirka za 75 odstotkov večja od nekdanje v okroglem stolpu ob Dravi.

Vinarskega etnografskega muzeja ne smemo zamenjati z vinskim muzejem. Vinski muzej hrani običajno vzorce vin (vinski arhiv), lahko tudi vinarske predmete, običajno v vinskih kletih, vinarska etnografska zbirka pa je sušna in razdeljena v štiri dele: prvi prikazuje pripravo, predelavo in transport vina (preše itd.), drugi del predmeta za kletarjenje, tretji del deponiranje vina (od rimskih amfor do današnjih sodov), četrty del ptujske zbirke pa bo ponazarjal nekdanjo krmno. Rimske amfore, namenjene za vino, so našli na ptujškem arheološkem območju (Rimljani nekdanje Poetovlje so imeli vinograde v Halozah). Od sodobnih predmetov bo vzbujal pozornost velikanski sod za 37.000 litrov vina, last nekdanje ptujske vinarske druge, ki ga je muzeju podarila TOZD »Slovenske gorice« kmetijskega kombinata Ptuj. To je tretji največji sod v Sloveniji (največje imajo v Kopru, drugi največji je zdaj v Ptujju in je nadomestil Cetrti razdelek zbirke bo zanimiv zavoljo starih vinskih

vrtev in lončenega posodja, zlasti »barilec« za sprotno porabo vina. Čudoviti primerke barilca so našli pri Mali Nedelji blizu Gomile. Ko bo postopno obnovljena vsa grajska žitnica, bo v njej imela etnološka zbirka ptujškega muzeja »skupno 5000 kv. metrov prostora. Hranila bo predvsem domačo narodopisno dediščino s kurenti oziroma pustnimi maskami kot središčno vrednostjo, seveda pa tudi druge predmete materialne kulture na ptujškem območju (Lukarija, stare obrti, poljedelstvo itd.). Organizacije združene dela v Ptujju gmotno podpirajo urejanje etnološke zbirke v grajski žitnici, vseeno pa jo bo mogoče urediti le postopno, v etapah. Začeli so pravilo, pri kleti, sočasno pa gradbeno urejajo oziroma so delno že prenovili poslopje žitnice (strehe, pročelja itd.). Ptujski grad bo po teh obnavah v celoti izoriščen: v gradu je kulturnozgodovinska zbirka, žitnica prevzame etnološko zbirko, podgradije oziroma nekdanje grajske konjušnice pa uporabljajo gostinstvo. V vzhodnem grajskem stolpu je studijsko lokalne rudijske postaje Ptuj.

Arheološke zbirke so spodaj v mestu na Muzejskem trgu. Za arheološko obdelavo ptujsko-oromoškega območja, ki ga pokriva ptujski pokrajinski muzej, ne moremo reči, da je zastopljeno, kot smo ugotovili za etnološko delo

DRAVA, PTUJ IN SODI — Zieglerjeva barvna, akvarelirana grafika iz srede 19. stoletja ni toliko umetniško kolikor dokumentarno zanimiva. Kaže plivitev vina v sodih po Dravi. Prva omemba vinogradov na slovenskih panonških tleh pa je iz leta 861: listina v Regensburgu izpričuje, da slovenski knez Kocelj podeli svoje posestvo pri Blatnem jezeru v vinogradi in travnikih cerkvi v Brižinju.

Nasprotno, navzlic omejenim sredstvom kulturnih skupnosti Ptuj in Slovenije tečejo arheološke raziskave redno in po načrtu. V središču pozornosti so izkopavanja v Volkmerjevi ulici, kjer že dalj časa odkrivajo rimski obrtniški center davnega Poetovlja, rimsko cesto, most, grobove vodnjake, spomenike, peči za žganje keramike itd. Tačas

arheolog smotrno in sočasno s »posoji« v tla izkopavajo na trasi novega vodovoda Haloze—Dravsko polje—Slovenske gorice, ki ga gradijo mladinske brigade. Novo v ptujski arheologiji je še tole: doslej je Ptuj veljal predvsem za antična najdišča. Ormož pa za predzgodovinska, letos pa so tudi na ormoškem območju našli predmete antične

rimsk e kulture. Na novo ureditev oziroma preselitev čaka še muzejska zbirka NOB: v približno letu dni jo bodo preselili v prostore nekdanjih ptujskih zaporov. Muzej NOB v Ptujju je brez kustosa, muzej v celoti pa potrebuje vsaj še enega arheologa in enega etnologa. FRANCE FORSTNERIC

Perspektive luke v Kopru

Koliko kakšne industrije?

Dolgoročen razvoj obalnega območja

V tridesetih letih, kar je slovenska Istra zares slovenska, je naša obala doživela pomemben gospodarski vzpon z novimi proizvodnimi, trgovskimi in prometnimi zmogljivostmi. Razvoj gre dalje in prizadevanja za pospešeno gospodarsko sodelovanje s tujino, zlasti z deželami v razvoju, bodo temeljili prav na spolnjenjanju teh, posebno prometnih zmogljivosti. To je eden ciljev dogovora o temeljnih družbenega plana. V to je usmerjena tudi zasnova dolgoročnega razvoja obalnega območja. Ze organizirani promet je treba zdaj izkoristiti za razvoj industrijske dejavnosti, ki bo našla primerjalne prednosti ob morju, ki ima v prometu poseben položaj. Tu je tudi iskati odgovor na vprašanje, kakšna naj bo obalna industrija.

Industrijske zmogljivosti ob obali se usmerjajo bodisi v primarno predelovanje uvoženih surovin, bodisi v razne izvozno usmerjene dejavnosti. Znan je domači primer »litoralizacije« (»pobaljenjao«) industrije, ko so se nekdanji lastniki jesenjske železvarne odločili, da zgradijo prvo visoko peč ž. 1895. leta pod Skednjem pri Trstu. Od leta 1905 dalje, ko je Jesenice z morjem povezala železnica, pa so zgradili še druge peči, koksovo in maršilno peč. Naravna posledica je, da se ob surovinski dejavnosti začela razvijati tudi druga industrija ter drobna proizvodnja izdelkov in storitev.

Prilagojena industrija morje kot pot, po kateri se hitreje prilagaja potrebam zunanjega trga, saj se po morju odvija pretežni del svetovne menjave. Danes, ko se ob politični moči nevr-

ščenih in po večini še ne dovolj razvitih dežel, polagoma toda nujno porajajo nove oblike mednarodne delitve dela, so morske obale najustrenejše točke industrijskega sodelovanja.

Prostor ob obali

Zanimiva je poslovna konstrukcija, ki je predvidena za rafinerije. Gre za trikotno sodelovanje med proizvajalci in porabniki, pri katerem nudi jugoslovanski partner poleg kapitala in dela tudi prostor ob obali, ki je primeren za predelavo surovin, katere ekonomično prevažajo s tankerji, v proizvode, ki so primerni za celinski transport v srednjo Evropo ali za izvoz po morju. Pri tem nastopa domača organizacija združenega dela kot aktivni udeleženec v industrijskem in trgovskem poslu in ne samo kot pasivni prevoznik ali trgovski posrednik.

Ob večji slovenski organiziranosti za povezovanje s tujimi partnerji bi luka Koper mogla biti koristno uporabljena za mednarodno industrijsko kooperacijo, ki potrebuje »morje pred vratmi«. Po morju potujejo surovine, ki niso tako »politične« kot nafta. Vzemimo za primer fosfate, ki so potrebni za proizvodnjo številnih izdelkov v zaledju. Tudi pomorski promet tako imenovanih malih razsutih tovorov, kot so mangan, staro železo, soja, surovi sladkor, hladovina itd. se veča. Na teh in še drugih surovinah zaradi množičnosti prevoza temelji tipična obmorska industrija.

Spremembe v prvotni zasnovi

Zato ni bil samo topografski dejavnik — 1.400 ha obsegaajoče ravniško območje — odločilen za snovanje industrijske cone v Kopru. Poglavitno je bilo predvsem spoznanje, da je treba spremeniti prvotni koncept luke s transportno in trgovsko usmeritvijo v duhu sodobne težnje, ki zmanjšuje vlogo luke kot trgovskega »emporijaa in povečujejo poleg prometne tudi nje-no industrijsko vlogo.

Možnosti za predelovalno industrijo

Poleg surovinskih dejavnosti so še druge, ki nastajajo ob surovinski industriji, oziroma so povezane z luskim trgovskim prometom. Predelovalna in-

ba iskati v slabostih, s katerimi se srečujemo pri uveljavljanju politike družbenega in gospodarskega razvoja. Danes jih odpravljamo z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi. Zato bi bilo treba prav v sedanjem obdobju dolgoročnega planiranja dokončno izoblikovati politiko in organizacijo industrijske cone v Kopru. Sedaj je cona pojmovana samo kot območje, ki je po urbanističnem načrtu namenjeno za gradnjo proizvodnih objektov. Ni pa še določeno, ali bo območje oziroma njegov del urejen kot industrijska soseska (srenja). To obliko priporočajo tako v industrializiranih kot v nerazvitih deželah, ker nudi z raznimi službami mali in srednji industriji dodatne zunanje ekonomske pogoje poleg tistih, ki izvirajo iz bližine luke.

Zaledje industrijske cone

Politike industrijske cone ni mogoče izoblikovati brez predhodne študije potreb zaledja in konkretnih možnosti poslovnega sodelovanja s prekomorskimi deželami. Dosedanje delo je bilo najprej nesistematično in empirično, nato pa je bilo osredotočeno samo na dva velika ključna objekta (rafinerija in termoelektrarna). Zato se je treba povezati z znanstvenoraziskovalnimi in svetovalnimi institucijami, kakor tudi s slovenskimi skupnostmi, ki obdelujejo trge dežel v razvoju. Še le tedaj bo mogoče določiti coninge za posamezne industrijske veje, ki so sedaj začrtani zelo nasprotno. Tedaj ce izzavemo Reko, ki se razvija v močan luško-industrijski kompleks, je dejavnost naših luk samo prometna (pretovarjanje in začasna hramba blaga). Razen ladnjedelnstva, se je na obali razvila samo industrija, ki izrablja krajevne surovine (cement, boksit, ribe itd.).

Razloge, da zaostajamo pri »po obaljanju« industrije je verjetno trega, ki ga je treba obdelati, dodelati ali predelati po tržnih zahtevah. Okoli polovica jugoslovanskega izvoza in uvoza poteka skozi morske luke, tranzit za zaledne države pa je dosegel 1975. leta 5.461.000 ton (v Kopru 1.031.000 ton).

dustrija se rada odloči za prostor, kjer so nakopičene velike količine uvoznega, izvoznega ali tranzitnega bla-

ba tudi mogoče razmišljati, kako odpraviti ozka grla, ki sedaj omejujejo in bodo še vrsto let omejevala industrijski razvoj (npr. pomanjkanje tehnološke vode in električne energije) in določiti, kako bo potekala etapna gradnja drugih infrastruktur.

V resoluciji o družbenoekonomskem razvoju občine Koper v letu 1976 je predvidena ustanovitev SIS za urejanje stavbnih zemljišč; ob njeni ustanovitvi bo opredeljen nosilec razvoja industrije in urejanje skupnih del na območju industrijske cone.

Glede na to, da deluje že OZD »Sermine«, je pod opredelitvijo nosilca omenjenih nalog verjetno misljena natančnejša razmejitev funkcij med njo, OZD »Luka Koper« in skladom za urejanje in oddajanje stavbnih zemljišč, ki naj odpravi sedanji dualizem trgovske luke — industrijska cona. Luka je namreč v marsičem enoten organizem z različnimi nalogami, ki jih je treba uskladiti.

V zaledju severnojadranskih luk bo ustanovljena industrijska cona pri Sezani. Ta projekt ima velikanski politični in gospodarski pomen; izraža voljo obeh držav, da že tako odprto-mejo izrabita za poglobitev gospodarskega sodelovanja, odpira možnosti za bolj sproščeno menjavo med vzhodom in zahodom in nenazadnje prispeva k vitalizaciji velikega dela našega Krasa.

Ceprav bodo za industrijo v coni veljale posebne carinske in davne olajšave ter poseben investicijski in zunanjetrgovinski režim, ker so te posebnosti povezane z njenim mednarodnim značajem in ker so naslopljene osnovni pogoj, da bo cona dosegla svoj namen, ostane neizpodbitno dejstvo, da ne bo mogla nadomestiti luških industrijskih con. Mednarodne institucije (OZN in druge) ugotovljajo, da so za lokacijo industrije v conah fiskalne olajšave sicer pomembne, vendar ne odločilne.

Za »luško« industrijo je predvsem pomembno znižanje transportnih stroškov, ki nastaja zaradi cenenege pomorskega prevoza blaga ter do deset in večkrat manjših stroškov pretovarjanja in skladiščenja blaga od tistih, ki jih zaračunava javna luka. Ce ne bo prišlo do industrijske usmeritve, bo koprška luka obojena, da ostane le učinkovit terminal za pomorski prevoz.

Mirko Koršič

SPORT SPORT SPORT

TENIS DAVISOV POKAL V LONDONU

Po pravem maratonskem boju Anglija zmagala v dvojicah

Srečanje je namreč trajalo kar štiri ure - Italija v vodstvu z 2:1

LONDON, 6. - V drugem dnevu finalnega tekmovanja za Davison pokal skupine B je Anglija v dvojicah nepričakovano premagala Italijo po pravem maratonskem boju.

Pietrangeli daje zadnje nasvete Zugarelliju

Srečanje se je izredno ugodno začelo za Italijo. Pietrangeli je danes zoperstavil bratoma Lloyd državnega prvaka Panatto in Bertoluccija.

Italijanska dvojica je sicer z dokajšnjo težavo osvojila prvi set, v drugem pa je «azzurro» šlo kot po olju. Premagala sta namreč domačina z neoporečnim 6:3.

Vse je torej kazalo, da bosta Italijana z lahkoto zmagala še tretji set in s tem avtomatično tudi izločila Anglijo iz finala, saj bi že danes Italija vodila s 3:0 in jutrišnji tekmi posameznikov bi bili le gola formalnost.

Brata Lloyd pa sta v tretjem setu nudila Italijanoma nepričakovan odpor. Zmagala sta namreč Angleza s 6:3.

Tekma pa se je pravzaprav odločila v četrtem setu, ko se je bil pravi maratonski boj. Domačina sta namreč zmagala z 18:16, torej z dokaj nenavadnim in visokim izidom.

Italijana sta bila v petem setu porita. Nista mogla namreč verjeti, da je Angležema uspelo vzpostaviti ravnotežje v tem srečanju. Stanje je bilo namreč 2:2. V petem in odločilnem setu sta torej Panatta in Bertolucci odpovedala, tako da čta domačina brez večjih težav zmagala s 6:2. Tekma je trajala kar štiri ure.

Izd tekme dvojic: John in David Lloyd - Adriano Panatta in Paolo Bertolucci 6:8, 3:6, 6:3, 18:16, 6:2.

Jutri bosta na sporedu srečanja dvojic. Ne glede na današnji spored, Italija ostaja glavni favorit za končno zmago, saj vodi z 2:1.

Željko Franulović zopet uspešen

NORTH CONWAY, 6. - Po izrednem uspehu proti Asheju je jugoslovanski teniški igralec Željko Franulović zopet zmagal. V tretjem kolu mednarodnega turnirja v tem kraju je namreč premagal Avstralca Edmondsona po treh setih igre.

OKTOBRA V MILANU

Mate Parlov proti Traversaru

MILAN, 6. - Italijan Aldo Traversaro bo prihodnji izizvalec evropskega prvaka srednjeveške kategorije Mateja Parlova. Zmagovalec srečanja, ki bo v Milanu prihodnje srede oktobra, se bo nato spoprijel s svetovnim prvacom Contehom.

Traversaro se bo medtem 16. avgusta spoprijel še s špancem Calvezem.

Mate Parlov

JADRANJE «FLYING JUNIOR» V TRŽIČU

Tržačana Noe in Rizzi zanesljivo zmagala

Drugi sta presenetljivo bili sestri Bacchiega iz Peschiere

V Tržiču se je večeraj končalo italijansko jadrnalno prvenstvo v kategoriji «Flying junior», na katerem je sodelovalo nad štirideset posadk, ki so zastopale skoraj vsa najboljša italijanska društva.

Končna zmaga je pripadla tržaški dvojici Noe in Rizzi, ki je bila, razen v zadnji regati, vedno najboljša. Oba tržaška jadralka, ki pripadata društvu Adriaco, sta še zelo mlada in, kot je izjavil sam državni jadralski selektor, sta dva velika upa italijanskega jadrnanja, ki doživlja v zadnjih časih hudo krizo, kar potrjujejo slabi nastopi na olimpijskih igrah v Montrealu.

Na večerajšnji zadnji regati sta presenetljivo zmagala domačina Sain in Saccavini, ki pa sta se v prejšnjih regatah zelo slabo uvrstila, tako da sta na končni lestvici komaj četrta.

Prvenstvo je, zaradi velikega števila udeležencev in zaradi dobre organizacije, povsem izšlo. Posebno razveseljevi so bili nastopi ženskih dvojic, ki so se prvič v tako velikem številu udeležile kakega jadrnalnega tekmovanja.

Končni, vsilni red:

- 1. Noe in Rizzi (Tržič)
2. Sestri Bacchiega (Peschiere)
3. Brata Montefusco (Lecce)
4. Sain in Saccavini (Tržič)

MOTOCIKLIZEM

HELSENKI, 6. - Zaradi finančnih razlogov so organizatorji motociklistične dirke za VN nagrado Finske sklenili odpovedati tekmovanje motorjev v razredu do 750 cm, ki je bilo predvideno za nedeljo.

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

Začetek 3. oktobra

V nedeljo, 3. oktobra, se bo začelo nogometno prvenstvo promocijske, prve in druge amaterske lige, medtem ko se bo prvenstvo tretje amaterske lige začelo teden kasneje. Tako je sporočila deželna nogometna komisija.

Table with 2 columns: Rank, Name, Points

Table with 2 columns: Rank, Name, Points

AVTOMOBILIZEM V ITALIJI IN NEMČIJI

Ferrarijeva odločitev sprožila hude polemike

Švicarski pilot Clay Regazzoni ogorčen

MANNHEIM, 6. - Zdravstveno stanje avstrijskega pilota Nikija Laude se počasi izboljšuje, tako da bo lahko Ferrarijev pilot že kaj kmalu lahko zapustil bolnišnico, kjer je bil toliko dni. Preselil se bo v bolnišnico v Ludwigshafen, ki je specializirana za plastično kirurgijo.

V ospredju pa so še ostre polemike, ki so sledile nepričakovani Ferrarijevi odločitvi, da prekne nadaljevanje sodelovanja na dirkah formule 1 veljavne za svetovno prvenstvo.

Polemika je celo «zajela» parlament, kjer sta dva parlamentarca sprožila vprašanje predsedniku vlade, kako sta vlada in ministrstvo za turizem sprejela sklep Maranellove hiše.

Medtem pa se je oglašil tudi drugi Ferrarijev pilot Regazzoni, ki je z začudenjem sprejel vest, da se je njegova avtomobilska hiša odpovedala nadaljnjim dirkam in dejal, da se mu zdi ta sklep precej neutemeljen in nesmiseln. Švicarski pilot je bil namreč gotov, da bo poškodovanega Laudo zamenjal švedski dirkač Ronnie Peterson in da bo on sam postal prvi pilot italijanske hiše.

Polemika o tem sklepu se vsekakor nadaljuje v Italiji in v Nemčiji, kjer zadevo, kot smo že poročali, sedaj proučuje koblenska upravna oblast.

TENIS NA ŽENSKEM EP

Mima Jaušovec že v polfinalu

PREROV, 6. - Slovenska teniška igralka Mima Jaušovec je v tem kraju dosegla še en velik uspeh. Na ženskem evropskem prvenstvu je namreč v četrtfinalu premagala Sovjetinjo Morozovo in se tako uvrstila v polfinale. Mima je premagala Sovjetinjo po treh setih igre (6:2, 5:7, 6:3).

PLAVANJE

LONDON, 6. - Angleški novinar Kevin Murphy, ki je star 27 let, se je moral že tretje odpovedati, da bi preplaval Rokavski preliv.

ŠD SOKOL priredi danes in jutri PLESNO ZABAVO

Danes, 7. t.m.: ob 20.30 izvolitev lepotic Sokola. Nato ples z zabavnimi točkami od zvok kvinteta Praprota.

Jutri, 8. t.m.: ob 19.30 koncert ansambla Iga Radoviča. Ob 22. uri tekmovanje v valčku in tangu. Nato do 1 ure ples z ansamblom Iga Radoviča.

VLJUDNO VABLJENI

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

AVTOMOBILIZEM V ITALIJI IN NEMČIJI

Ferrarijeva odločitev sprožila hude polemike

Švicarski pilot Clay Regazzoni ogorčen

MANNHEIM, 6. - Zdravstveno stanje avstrijskega pilota Nikija Laude se počasi izboljšuje, tako da bo lahko Ferrarijev pilot že kaj kmalu lahko zapustil bolnišnico, kjer je bil toliko dni. Preselil se bo v bolnišnico v Ludwigshafen, ki je specializirana za plastično kirurgijo.

V ospredju pa so še ostre polemike, ki so sledile nepričakovani Ferrarijevi odločitvi, da prekne nadaljevanje sodelovanja na dirkah formule 1 veljavne za svetovno prvenstvo.

Polemika je celo «zajela» parlament, kjer sta dva parlamentarca sprožila vprašanje predsedniku vlade, kako sta vlada in ministrstvo za turizem sprejela sklep Maranellove hiše.

Medtem pa se je oglašil tudi drugi Ferrarijev pilot Regazzoni, ki je z začudenjem sprejel vest, da se je njegova avtomobilska hiša odpovedala nadaljnjim dirkam in dejal, da se mu zdi ta sklep precej neutemeljen in nesmiseln. Švicarski pilot je bil namreč gotov, da bo poškodovanega Laudo zamenjal švedski dirkač Ronnie Peterson in da bo on sam postal prvi pilot italijanske hiše.

Polemika o tem sklepu se vsekakor nadaljuje v Italiji in v Nemčiji, kjer zadevo, kot smo že poročali, sedaj proučuje koblenska upravna oblast.

TENIS NA ŽENSKEM EP

Mima Jaušovec že v polfinalu

PREROV, 6. - Slovenska teniška igralka Mima Jaušovec je v tem kraju dosegla še en velik uspeh. Na ženskem evropskem prvenstvu je namreč v četrtfinalu premagala Sovjetinjo Morozovo in se tako uvrstila v polfinale. Mima je premagala Sovjetinjo po treh setih igre (6:2, 5:7, 6:3).

PLAVANJE

LONDON, 6. - Angleški novinar Kevin Murphy, ki je star 27 let, se je moral že tretje odpovedati, da bi preplaval Rokavski preliv.

ŠD SOKOL priredi danes in jutri PLESNO ZABAVO

Danes, 7. t.m.: ob 20.30 izvolitev lepotic Sokola. Nato ples z zabavnimi točkami od zvok kvinteta Praprota.

Jutri, 8. t.m.: ob 19.30 koncert ansambla Iga Radoviča. Ob 22. uri tekmovanje v valčku in tangu. Nato do 1 ure ples z ansamblom Iga Radoviča.

VLJUDNO VABLJENI

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

SAH

OLIMPIADA V IZRAELU

Jugoslavija odpovedala udeležbo

BEOGRAD, 6. - Jugoslavija se ne bo udeležila šahovske olimpijade, ki bo jeseni v Izraelu. Tako je izjavil predsednik šahovske zveze Jugoslavije Đurđević, ki je odločitev pojasnil z dejstvom, da je Izrael v

PO MONTREALU 1976

V veslanju izpiljena tehnologija

Vse velesile v tem športu posvečajo največjo skrb osmercu

Tekmovanje v veslanju je bilo v okviru pričakovanih: velika premoč tekmovalcev iz NDR. V ženski konkurenci, ki je bila na OI prvič, ni bilo to nič posebno novega, v moški pa ima uspeh veslačev NDR verjetno ozadje, ki ni izključno v učinkovitejšem sistemu treninga.

Veslanje je postalo pravo merjenje tehnološkega znanja in moči. Primerjali bi ga lahko s smučanjem. Vsaka država, ali vsaka posadka bi rada imela najhitrejši čoln.

V veslaškem svetu je znanih samo 5 tovarn, ki izdelujejo tekmovalne čolne visoke kakovosti. Ena je v Švici, druga v vzhodnem Berlinu, ostale tri pa v Zahodni Nemčiji.

Plastika pred lesom

Čolni so bili navadno leseni. Konstruktorji so uporabljali cedrovino iz južne Amerike, ta les pa postaja vedno redkejši in dražji in tovarne so se na druge surovine začele ozirati že iz gospodarskega razloga. V poštev sta zelo hitro prišli plastika in aluminij.

Osmerec NDR je na primer zmagal s čolnom iz umetne mase, strokovnjaki pa so si edini, da bi bila njegova posadka prva tudi s klasičnim čolnom. Sploh tekmujejo vse vzhodnonemške posadke v čolnih domače izdelave, torej iz umetne mase in, kot rezultati kažejo, zelo uspešno.

Zanimivo je, da se ostale vzhodnoevropske države še vedno poslužujejo čolnov iz švice in zahodne Nemčije, ki so leseni ali tudi plastični. Letno prodajo iz švicarskih in zahodnonemških tovarn po 700 do 800 čolnov.

Enosedelniki skif, ki je dolg 8,1 m velja poldrugi milijon lir; 17,5 m dolgi osmerci pa že lepih 5 milijonov lir.

Zadnja novost v Montrealu s strani zahodnonemške tovarne, ki je imela v finalu kar 3 osmerce, je bil trup iz tepljenega lesa in ogradija iz aluminija. Graditelji tekmovalnih čolnov dobivajo ideje celo pri raketnih in letalskih inženirjih. S takimi posegi je tovarna uspešna, da je njihova izdelava v petih letih «shušala» od 125 do 95 kg, v eksperimentalni fazi pa je že osmerec s samo 85 kg.

Psihološka prednost

Vsa zadeva morda ne vpliva v veliki meri na izide tekmovanj, ker so čolni najboljših v glavnem na isti tehnološki ravni. Zaradi stalnih novosti je tudi težko določiti, kakšno prednost ima ta ali ona izboljšava. Verjetno gre za psihološko prednost. Važno naj bi bilo predvsem, da imajo veslači obč

KLJUB PROTESTOM ITALIJSKEGA VELEPOSLANIŠTVA V VZHODNEM BERLINU

Skope vesti iz NDR ne pojasnjujejo okoliščin umora italijanskega šoferja

Corghi naj bi se vrnil na vzhodnonemški blok, ker naj bi tamkaj pozabil dokumente Protestna izjava federacije KPI iz Reggio Emilie in vsedravnega tajništva stranke

BONN, 6. — Čeprav je minil več kot en dan od uboja italijanskega šoferja Benita Corghija na mejnem prehodu med Vzhodno Nemčijo in ZRN, italijanskemu veleposlanstvu v Vzhodnem Berlinu ni še uspelo, da bi od pristojnih oblasti NDR došlo pojasnilo o vzrokih incidenta. «Ravnaneje vzhodnonemških organov — je dejal nek italijanski diplomat — je nezadovoljna, saj kljub večkratnim zahtevam in uradnim protestom smo doslej dobili le izjavo, da "je bil ubit neki človek, ki je prihajal iz ZRN". Kot je pozneje sporočil italijansko znanje ministrstvo naj bi Pankov obljubil popolnopravno raziskavo, če "nesreča" za prve dni prihodnjega tedna.

Kaj se je pravzaprav pripetilo na mejnem prehodu. Za enkrat je spričo močnejših vzhodnonemških oblasti vsakršen odgovor nemogoč. Možno so le domneve osnovane na izjavah in pričevanjih zahodnonemških obmejnih stražnikov. Corghi, 38-letni šofer iz Rubiere pri Reggio Emilii, je v četrtek malo po 3. uri prispel s svojim tovornjakom naloženim s svinskim mesom do mejnega prehoda Hirschberg - Rudolphstein. Potem ko je opravil vse formalnosti na vzhodnonemškem bloku je parkiral tovornjak pred carinarico na zahodnonemški strani. Tu naj bi mu neki avtomobilist sporočil, naj se vrne na vzhodnonemško stran, češ da je tamkaj pozabil nekatere dokumente. Da ne bi obratno orjaškega vozila na ozki cesti, se je Corghi napotil proti NDR kar pes. Nekaj minut pozneje sta odjeknila strela in nesrečnež se je zrušil v mlaki krvi. Zahodnonemški stražniki so izjavili, da so takoj po streljanju vzhodni Nemci prekinili promet. Dva ali trije agenti naj bi stekli do nesrečneža, ki je ležal na cesti in ga takoj odnesli. Kaže, da so hudo ranjenega šoferja prepeljali v bolnišnico v Jeno, vendar pa je bilo prizadevanje zdravnikov, da bi mu rešili življenje, brezuspešno.

Kar najbolj preseneča pa je dejstvo, da so vzhodnonemški cariniki nekaj ur po dogodku telefonski zahodni kolegom ter jih prosili, naj sporočijo Corghiju, da pride po do-

nega očeta. Federacija KPI iz Reggio Emilie, katere aktiven član je bil umorjeni šofer, v daljšem sporočilu ugotavlja, da je bil nesrečnež ubit v še nepojasnjenih okoliščinah, ki so verjetno posledica vrste nesporazumov. «Karkršni koli pa je lahko vzrok uboja — nadaljuje dokument — gre poudariti, da je bil pošten italijanski delavec nedolžna žrtev nevarne meje iz političnih razkolov, ki so v današnji Evropi vse manj razumljivi in sprejemljivi. Federacija KPI iz Reggio Emilie zahteva, naj bodo okoliščine umora pojasnjene in v ta namen je zadaljša svoje parlamentarne, da sporazumno z osrednjim vodstvom partije zahtevajo tako od italijanskih kot od vzhodnonemških oblasti strogo in poglobljeno preiskavo. Prav tako federacija zahteva, naj bo Corghijevo truplo nemudoma vrnjeno svojem brez kakršnih koli diplomatskih in birokratskih zapletljivajev.

V zvezi z ubojem nesrečnega šoferja je tiskovni urad KPI pod večer sporočil, da je tajništvo stranke sprejelo diplomatsko veleposlanstva NDR v Rimu, ki je izrazil sožalje svoje vlade za «neljub incident» ter dal prve informacije o dogodku, «ki so jih pa že posredovale agencije». «Tajništvo KPI — nadaljuje sporočilo — je odločno protestiralo zaradi dogodka, ki ga same vesti, ki jih je dal diplomat nikakor ne opravičuje. Obenem je tudi zahtevalo strogo in poglobljeno preiskavo o okoliščinah umora ter kazni za krivce.»

Vest o možni smrti je Corghijeve zeni sredi sporočil italijanski diplomat razširjenega zahodnonemškega lista «Bild Zeitung». Zenska, ki je danes popoldne sprejela časnikarje za kratak razgovor, je s tem v zvezi izjavila, da iz izjemo omenjenega dopisnika ni ničesar imel za potrebno, da bi jo seznanil z dogodki. Dodala je tudi, da je mož, ki je zaplenjen pri prevozniškem podjetju ARA iz Reggio Emilie, redno vozil meso iz dežel vzhodne Evrope predvsem pa iz NDR, zaradi česar naj bi bilo zelo malo verjetno, da bi zagrešil kakšno nepravilnost. To okoliščino so potrdili tudi Corghijevi delovni tovariši, ki so izjavili, da si ne vedo pojasniti, kako je do incidenta lahko prišlo.

Ob koncu se nam zdijo umestne še nekatere pripombe: vse od konca druge svetovne vojne je Vzhodna Nemčija v izjemnem položaju, izpostavljena rovarjenju Zahoda in obnemem pod stalnim pritiskom Sovjetske zveze. Kljub temu je država v skopih tridesetih letih dosegla izredne rezultate tako na gospodarskem kot na socialnem področju, demokracija pa se ni razvila z istim hitrim tempom in da je danes opaziti znaten razkorak med svobodo in stopnjo razvoja države na ostalih področjih. Prav tako se nam utemeljen strah pred vtiho-tapljanjem volnovu z Zahoda ne zdi zadosten razlog in opravičilo za nediskriminirano streljanje proti vsaki senci. Tokratna žrtev te psihoze, ki meji že na brutalnost, je bil nesrečen italijanski delavec, v

drugih primerih pa vzhodnonemški državljani, ki so hoteli skrivati na Zahod. Če je, kot mora biti, človeško življenje ena od osnovnih vrednot sodobne družbe in zatorej noben politični razlog ne more opraviti zločinov na meji med ZRN in NDR, ki je tragično znana kot ena od najbolj okrvavljenih meja v Evropi. S takim ravnanjem vzhodnonemški voditelji kršijo načela socializma in dajejo močno orožje svojim nasprotnikom, vsem nazadnjaškim zahodnoevropskim silam, katerih glavni cilj je ohraniti «status quo» ter preprečiti uveljavitev naprednih sil.

«POGANSKO DRŽAVO» JE HOTELA SPREMENITI V ISLAMSKI KALIFAT

Verska sekta stregla po življenju egiptovskemu predsedniku Sadatu

Tajna služba zajela vodjo skrajne desničarske organizacije Provokacije delavcev - Za vsak primer zvišanje mezd

KAIRO, 6. — Egiptovska tajna služba je odkrila podtano, skrajno desničarsko versko organizacijo, ki naj bi po navedbah kairskega lista «Al Ahrām» namerala zrušiti Sadatovo vlado ter vzpostaviti v državi nekakšno muslimansko vladavino. Clankar ne omenja števila aretiranih, pač pa zatrjuje, da je «muslimanske zanesenjake» vodil univerzitetni študent Shukri Ahmed Mustafa, ki je sicer redno «sprical» lektice. Vsekarer je list objavil slike Mustafe in štirih njegovih padajšev, skratka peterice, ki si je za uredničitve načrta zagotovila sodelovanje kakih 500 oseb, pretežno mladincev in deklet.

Clani «protipoganske» organizacije (Ahmed Mustafa tudi namreč, da vladajo Egiptom) danes brezvrstni, katere bi bilo treba nadomestiti z ljudmi, ki bi do pike natančno izpolnjevali vodila iz Korana) so delovali predvsem v univerzitetnih sredstvih Kaira, Aleksandrije, Asuta in Mansuraha. Njihov namen je bil, kot rečeno, zrušiti zdajšnjo vlado ter se nato preseliti v domačo puščavo ali pa na jemenske gore, kjer bi ustvarili novo, «čistejšo» družbo v njo naselili dolino Nila. Zarotniki so pred aretacijo bivali v lepoto urejenih stanovanjih, ki jih je zanje najel «princ pravoverstov», ki je poimenoval Mustafa (zanimivo bi bilo vedeti, od kod mu tolikšna finančna sredstva); fantje in dekleta so živeli skupaj, vendar po parih, kakor jih je določeval njihov duhovni vodja, ki so mu bili docela podložni. Shukri Ahmed Mustafa je organiziral celo nekakšno lastno policijo, ki je imela nalogo zasledovati in kaznovati podložnike, ki bi kršili njegova navodila. Kaže, da so ti «agenti» s kosatimi bradami (brada je za muslimane nekako simbol sve-

tega sija) često dokaj nasilno postopali s «poredneži», a prav ta vidna slika — šlo je namreč za vidne javne incidente — je pokopala organizacijo.

Kairski tajni agenti so spričo občasnih neredov čudne narave jeli zasledovati krivce in slednjič prišli na sled zarotniškemu gibanju. Shukriju Ahmedu Mustafi niso med aretacijo pomagali niti se tako preslujeno zrcitirani verzi iz Korana, niti ne vsa opravičevanja, češ želel sem znova ustvariti družbo, ki bi odkrila in zvesto sledila napolitomu Islamu. Dejansko je hotel Mustafa iz Egipta ustvariti nov kalifat, kakršnega je po padcu turškega cesarstva odpravil Kamal Atatürk.

Pri vsej zadevi je treba pripomniti, da je svoj čas podprl zamisel o novem kalifatu tudi egiptovski bled, predsednik Husein el Šaffe, ki je bil zaradi tega odstavljen; nasledil ga je general Hosni Mubarak. Ti vidci sicer so pristajali omenjene verske organizacije povzročili v Egiptu precejšnje preglavice oblastem, saj je bilo večkrat težko opredeliti naravo raznih navidezno delavskih demonstracij; v tem smislu namreč, ali je šlo za manifestacije zgolj socialne narave ali pa za morda za izgrede, ki so jih pod nekakšno sindikalno krinko izzvali Mustafi pokorni študentje. Zadeva še sedaj ni bila popolnoma razrešena, a za vsak primer — namreč v dvomu — je predsednik vlad Mahmud Salem najavil, da bo najpozneje do konca tekočega leta delavstvo deležno občutnih mezdnih povzkišk.

Na svobodi skoraj vsi pripadniki zloglasne portugalske tajne policije PIDE

LIZBONA, 6. — Portugalsko demokracijo prebivalstvo je zajel val ogorčenja spričo vesti, da so pristojna oblastva meni nič tebi nič izpustila na svobodo skoraj vse pripadnike zloglasne tajne policijske službe PIDE. Gre za krvoločno organizacijo, ki je za časa Salazarja in Caetana spravila na drugi svet gozrnih mučenih nič koliko nasprotnikov fašističnega režima. Koj po revoluciji pred dvema letoma, ko je bila zrušena diktatura, so pozaprli nad 2.000 pripadnikov PIDE — danes jih sedi za zapahi le še 22!

Zadnji je bil izpuščen na svobodo 22. julija bivši podravatelj PI DE José Sacchetti, ki je z Barriermi Cardoso sodil v sam libarierih vrh zloglasne policije. Izpustili so ga sicer na začasno svobodo. Enako velja za Abilia Piresa in Galanteja Rodriguesa Rega. Sklepe o izpustitvi pripadnikov PI DE je sprejel kap. Sousa e Castro, član revolucionarnega sveta in sedaj načelnik preiskovalne Komisije, ki preučuje delovanje tajnih agentov.

Vest o vsem tem je sprožila ostro reakcijo socialističnega poslanca Raula Rega, ki so ga podprli tudi predstavniki drugih političnih skupin.

Avstralski vojaki hladnokrvno pobijali vietnamske otroke

SYDNEY, 6. — Avstralska vlada bo slej ko prej prisiljena uvesti novo preiskavo o ravnanju lastnih vojaških enot na južnovietnamskem ozemlju med vojno, ki se je, kakor znano, zaključila z zmago vietnamskih partizanov o. hanojske vojske.

Obrambni minister, konservativec Killen je že pred dnevi moral na zahtevo bivšega predsednika vlade,

laburista Cairnsa, sprožiti podobno preiskavo — ker naj bi avstralski vojaki pobili lepo število vietnamskih civilistov, zlasti žena in otrok, vendar jo je zaključil koj naslednjega dne, češ da niso težljeli predložit nadrobnejšega dokaznega gradiva.

Podobno stališče je obrambni minister zavzel tudi sedaj, ko je bil za televizijsko oddajo «This day tonight» intervjuvan psihater, kateremu je avstralski vojak, povratnik iz Vietnam, naročil, da pove resnico o strahovitih zločinih proti vietnamskemu neoboroženemu ljudstvu.

Avstralski vojaki so mučili in ubili najmanj 20 civilistov z ženami in otroki vred. Sam psihater varovalce je pod prisego priznal, da je posilil več vietnamskih žensk, pa jih tudi pobil skupno z malčki. Sam, tako zatrjuje psihater, se globoko kesa in želi, da se slednjič kolikor je mogoče popravi krivica. In kaj je na vse to dejal minister Killen? Da nikakor ne bi dovolil anonimnemu človeku blati in ugled avstralske vojske in da bo sprožil zadevno preiskavo, brž ko bo seznanjen z imeni posameznikov ter enot, ki naj bi bili vpleteni v domnevne zločine.

Upati je seveda, da bo težilj pogumno odvrgel oklep anonimnosti ter nanaiz vse podrobnosti o omenjenih strahotah; v nasprotnem primeru bi pač napravil žrtvam medvedje uslugo.

AOSTA, 6. — Britanski hrilolazec John McEnglish (22 let) zlepa ne bo pozabil nesreče, ki se mu je pripetila na pobočju Mont Blanca. Padel je 150 m globoko in pri tem zadobil le zadnje pokolbe, čemur prvi reševalci še verjeti niso mogli.

ZARADI TEŽKEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA V DRŽAVI

Kljub ustaliti lire optimizem neupravičen

Previsok zunanjetrgovinski primanjkljaj in velika za dolženost s tujino - Francoskemu franku trda prede

RIM, 6. — Že dober mesec se tečaj lire nasproti ameriški dolarju giblje pod 840, pa tudi sicer se zanj nadaljuje obdobje stabilnosti, ki se je pričelo koj po hudem padcu njene vrednosti 5. maja. Tečaj dolarja je menjava dosegla kar 915 lir za dolar. Uvedba obveznega brezobrestnega bančnega pologa pri nakupu valut (ravno tako 5. maja), katerega veljavnost je bila v preteklih dneh podaljšana za nadaljnje tri mesece, kakor tudi poznejša normalizacija, notranje-političnega položaja (po voltvah), sta torej, kot vse kaže, blagodejno vplivala na gibanje lire, saj sta omočila postopno dosego bolj realističnega in trajnejšega tečajnega razmerja.

Tudi viatitni priliv po zaslugi naraščajočih tujskih turističnih tokov na začetku poletne sezone je pozitivno učinkoval na plačilno bilanco pa jih tudi pobil skupno z malčki. Sam, tako zatrjuje psihater, se globoko kesa in želi, da se slednjič kolikor je mogoče popravi krivica. In kaj je na vse to dejal minister Killen? Da nikakor ne bi dovolil anonimnemu človeku blati in ugled avstralske vojske in da bo sprožil zadevno preiskavo, brž ko bo seznanjen z imeni posameznikov ter enot, ki naj bi bili vpleteni v domnevne zločine.

Upati je seveda, da bo težilj pogumno odvrgel oklep anonimnosti ter nanaiz vse podrobnosti o omenjenih strahotah; v nasprotnem primeru bi pač napravil žrtvam medvedje uslugo.

Kljub vsemu temu ni seveda bodičnost italijanskega denarnega trga rožnata. Ne gre namreč pozabiti, da bremem zunanjetrgovinsko bilanco izredno visok primanjkljaj, ki se je nakopičil že v začetku tekočega leta in da je tudi sicer Italija hudo zadolžena nasproti tujini zaradi dosedanjih izdatnih mednarodnih posojil.

Položaj lire nasproti tujim valutam je bil danes v bistvu na ravni prejšnjih dni. Po izračunih menjalnega urada (UIO) so bili tečaj sledenci (v oklepaju včerajšnji): 835,90 lire

Ob prisotnosti političnih in gospodarskih predstavnikov

V Kranju odprli gorenjski sejem

Na sejmu razstavlja 164 razstavljalcev iz raznih držav Skromna udeležba podjetij iz Furlanije-Julijske krajine

Marjan Rožič, sekretar Zvezne konference SZDLJ je danes v Kranju svedano odprl 26. Mednarodni gorenjski sejem, osrednje sejemsko manifestacijo Gorenjske. Svečanosti so prisostvovali ugledni politični in gospodarski predstavniki iz Slovenije in iz drugih jugoslovanskih republik ter predstavniki Avstrije, Nemčije in Italije. Prisoten je bil tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko.

V svojih nagovorih sta tako direktor sejma Alojz Okorn kot tudi Marjan Rožič poudarila pomen gorenjskega sejma ne samo za mesto Kranj in za Gorenjsko ampak tudi za razvoj medregionalnega sodelovanja in mednarodne blagovne iz-

menjave. Manifestacija pa je važna tudi, ker imajo proizvajalci možnost, da se neposredno predstavijo potrošnji in tako preverijo pravilnost svoje proizvajalne politike. Naloga proizvajalnih enot je namreč, da razvije tako produkcijo, ki bo v največji meri ustrezala zahtevam tržišča, zato da se izogne nepotrebnemu in nerentabilnemu ležanju blaga v skladiščih.

Marjan Rožič je poleg drugega omenil tudi korosko vprašanje, ki lahko postane ovira pri razvoju blagovne izmenjave med Jugoslavijo in Avstrijo.

Na sejmu razstavlja na približno 15 tisoč kvadratnih metrih skupne razstavne površine 164 razstavljalcev, od tega 125 domačih in 39 tujih, ki skupno predstavljajo 274 proizvajalnih enot. Od tujih razstavljalcev je največje število iz Italije in Avstrije. Prisotni pa so tudi razstavljalci iz Azije. Letos je predstavništvo iz naše dežele v primerjavi s prejšnjimi leti bolj skromno. Sejem je splošnega značaja, vendar je opaziti poseben poudarek na predmetih široke potrošnje, na pohištvo in na kmetijski mehanizaciji. Vse razstavljene predmete lahko obiskovalci kupijo in zato so tudi predvidene posebne skontirane cene.

Dobro obiskana je tudi razstava malih živali, ki pritegne posebno mlade obiskovalce. Glede na to, da se sejem vrši v času dopustov, ko gre skozi Kranj izredno visoko število turistov, je zelo dobro opremljen in založen gostinski center, ki nudi obiskovalcem obilo senice in vse domače gorenjske specialitete. Organizatorji predvidevajo tudi letos dober obisk in računajo na najmanj 50 tisoč obiskovalcev. Naj na koncu še omenimo, da je Gorenjski sejem le ena izmed manifestacij v programu sejemskih delavcev v Kranju, ki predvideva poleg tega še spomladanski sejem kmetijstva, sejem civilne zaščite, sejem malega gospodarstva, jesenski obrtniški sejem ter novelni sejem, ki vsako leto zaključuje javnost kranjskega razstavljalca.

Puljski festival

(Nadaljevanje s 4. strani)

moment je, ko se prikaže skupina tifoznih partizanov, ki se premikajo kot «zombiji», živi mrtveci kake grozljivke.

Croatia film iz Zagreba je predstavila slabo izdelani in konformistični otroški film Mate Relje «Vlak u snijegu» (v koprodukciji z Radno zajednico filma).

Končno «ono tri filme v proizvodnji CFS iz Kostunjača in Avale film iz Beograda, ki se je pojavila k proizvodnji filma, Branka Bauerja «Salaš u malom ritu» je nadaljevanje lanskega «Zimovanja u Jakobčevcu», otroška in vaška varianta partizanskega filma, vendar brez posebnih zaslug. Jonana Živanovića «Nairko» slabo in celo dolgočasno obdelava zgodbo slikarja - naitca ter ne izkoristi dobre igre Živojinovića, Samaržića in Vajsića. Srebrnata Pavlovića «Vojnikova ljubav» je preklicni in slabo izdelani propagandni film. Od Avale film bi pričakovali kaj boljšega.

Prikazanih je bilo nekaj kratkih in dokumentarnih filmov, ki so bili nagradjeni na specializiranem beograjskem festivalu. Najboljše delo je gotovo Bate Cengića «Zivot je lijep», s katerim se je po več letih režiser celovečernih filmov povrnil na delo: ta kratki film je morda njegov najboljši proizvod. Med ostalimi filmi omenimo Žetka Nikolića «Prozor» (primer zanimiv ne beograjske dokumentarne šole v proizvodnji Duna-film) na o Stola Popova «Australia, Australia», Darka S. Mara «Granica», Zlatka Grčića «Truba, riba, šušer» (proizvodnja Zagreb-film, serija Mazi Cat), Jožeta Pogačnika «Sarabanda za 17. regiment», zanimivo delo Lordana Zafraonovića «Rad zida grad» (dokumentarnec o SFRJ v proizvodnji zagrebske Adrie film), Zlatka Lavrančića «Ene, ene, ene, ene, ene» in Zorana Jovanovića «Antidogmim». Zagrebska hiša Zagreb-film nam je tudi prikazala pregled svoje proizvodnje, v katerem je bilo manj risank, po katerih je podjetje najbolj znano (videli smo Borsoakovo «Univerzum», nekaj Grčićevih minifilmov in Zanimovicevo epizodo iz serije profesorja Baltazara), kot igranih in dokumentarnih del (omenimo Krsta Papića «Ledno malo putovanje» in Anta Babaje «Starice» s fotografijo Tomisava Pinterja).

Festival je pripravil tudi dve zelo zanimivi razstavi, eno filmskega značaja (132 lepakov jugoslovanskih filmov, ki predstavljajo pomembno dokumentacijo), eno pa likovnega (razstava jugoslovanskih grafikov).

Nazadnje naj omenimo, da se nam je po zaslugi Jadran filma nudila priložnost za srečanje z velikim ameriškim režiserjem Samom Peckinpahom in z angleškim direktorjem fotografije Johnom Coquilonom, ki sta v Jugoslaviji posnela koprodukcijo «Cross of Iron».

UPOR

Od četrta je vsem obiskovalcem zabranjen vstop v enega od samostanov gore Atoz, nad katerim plapolja črna zastava s srebrno lobanjo v sredi, «nak upora». Menihi, slab duhaci, so popolnoma osamljeni, ker se nočijo poslužiti niti telefonov na baterijo, ki so v meniški republiki, kjer manjka tudi elektrika, edina vez med raznimi samostani.

Vzrok upora je tokrat kaj resen, saj zadeva kar kolektor, ki naj ga v republiki uporabljajo: ducat upornikov, ki se je zabarikadirali v samostanu, spada namreč med pristane starega kolektora, ki je odločno uprjajo udebeli pravoslavnega kot tudi oblasti grškega primasa ter kosmatoljskega patriarha. Tako so znova prišli do izraza spori med redovniki meniške republike, ki se delijo v številne sekte vedno v boju za nadoblast. Se sreča, da tokrat, kot kuže, uporni duh ne katerih redovnikov ni, kot v še nedavni preteklosti, botroval nič kaj krščanskim izbruhom nasilja, ko so sprti menihi o bračinavali med seboj v omenjenem in mečem ter upepelili marsikateri samostan.

Pa tudi če za trenutek prezmemo upor redovnikov, je gore Atoz kaj svojska republika, ki je že dobro tisočletje posnem nedvinska od Grčije. Po sporazumu z Atenami je na ozemlje republike prepovedan dostop ljudem ali tudi živalim ženskega spola in vprašanje je celo, če v pogovornem jeziku menihi sploh uporabljajo besede ženskega spola, ki bi jim lahko škafle useteni in čustveni mir. Zenska pa se ne vdajo kar tako, saj jih priravnava radovednost sili, da vsaj za trenutek okukajo v republiko, eno od zadnjih postojank, ki jo moski držijo še trdno v svojih rokah. V turistični sezoni je zato na sodišču v Uranopolisu nesheto procesov proti kršiteljem ženskega zakona meniške republike, katere po navadi izda previsok ton glasu.

kumente, ki jih je pozabil pri njih. To potrjuje domnevo da je nesrečni šofer pozabil na mejnem prehodu dokumente in se je zato napotil proti NDR, vprašanje pa je, ali je mogoče, da vzhodnonemški cariniki niso bili seznanjeni z incidentom. Ali je možno, da so policisti streljali proti njemu, le ker naj bi ubral — kot trdijo nekateri — storzo, ki je namenjena izključno tovornjakom? Ali je to zadosten razlog, da stražarji pokosijo človeka z rafalom iz brzostrelke?

Smrt Benita Corghija je povzročila veliko zaprednost in Rubbieri, majhnem mestecu pri Reggio Emilii, kjer so nesrečnež vsi poznali kot marljivega delavca in skrb-